

**Лариса Богиня, Ірина Іотова,
Наталія Маджар, Тетяна Савицька**

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА

**ДОВІДКОВІ МАТЕРІАЛИ Й ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ
БАЗОВИЙ КУРС. ВІДМІНКОВИЙ КОНЦЕНТР**

Частина I

УДК 81.161.2'243:81'34/36

Б 73

Рецензенти:

О. Орлова, канд.пед.наук, доцент, доцент кафедри світової літератури Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Н. Токуєва, канд.пед.наук, старший викладач відділу мовної підготовки Центру міжнародної освіти Полтавського державного аграрного університету.

О. Шевченко, канд.пед.наук, доцент кафедри українознавства та гуманітарної підготовки Полтавського державного медичного університету.

Рекомендовано до видання рішенням Вченої ради Полтавського державного медичного університету як навчальний посібник для студентів підготовчих факультетів (відділень, центрів) для іноземних громадян закладів вищої освіти України (протокол №9 від 11 травня 2022 року).

Б 73

Богиня Л. В., Іотова І.М., Маджар Н.М., Савицька Т.В. Українська мова як іноземна. Базовий курс. Відмінковий концентр. Довідкові матеріали й тренувальні вправи. (у двох частинах). Частина I. Навчальний посібник для іноземних студентів / Л.В. Богиня, І.М. Іотова, Н.М. Маджар, Т.В. Савицька; – Полтава: Полтавський державний медичний університет, 2022. – 150 с.

Посібник є частиною комплексу навчальних матеріалів з української мови як іноземної й адресований іноземним громадянам, які починають вивчати українську мову в супроводі викладача.

У посібнику міститься адаптований навчальний матеріал. Лексичне наповнення посібника відповідає найтиповішим мовним ситуаціям і комунікативним потребам іноземних студентів першого року навчання.

УДК 81.161.2'243:81'34/36

ISBN

©Полтавський державний медичний університет, 2022

©Богиня Л. В., Іотова І.М., Маджар Н.М., Савицька Т.В., 2022

Зміст

Розділ 1	Місцевий відмінок іменників.....	4
Розділ 2	Знахідний відмінок (O ₄).....	29
Розділ 3	Родовий відмінок.....	73
Додаток. Тести.....		126
Ключі до тестів.....		148

Передмова

Пропонований посібник є частиною навчального комплексу з української мови як іноземної для слухачів пропедевтичного етапу й студентів-іноземців медичних університетів першого курсу англomовної форми навчання.

Посібник укладено відповідно до тимчасової програми навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» для іноземних студентів підготовчих факультетів/відділень вищих навчальних закладів Міністерства охорони здоров'я України, затвердженої ДУ «ЦМК з вищої медичної освіти МОЗ України» 02.10.2015 р.

Посібник складається з двох частин, семи розділів. Розділи 1-5 містять довідкові матеріали й тренувальні вправи з базового граматичного курсу. Відмінювання іменників, прикметників, особових, вказівних і присвійних займенників, порядкових числівників, для формування й закріплення навичок використання базових граматичних категорій в усному і письмовому мовленні. Розділ 6 присвячений категорії виду дієслів, розділ 7 – повторювальний.

Додаток до навчального посібника містить тестові завдання для самоконтролю і ключі до них.

Посібник може бути використаний як для аудиторної роботи у супроводі викладача, так і для самостійної аудиторної й позааудиторної роботи іноземних студентів.

РОЗДІЛ 1

МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК ІМЕННИКІВ

Дієслова, які потребують місцевого відмінка в значенні місця дії

Дієслово	ДЕ? (місце)
бути	у магазині
жити	у Полтаві
народитися	у Лівані
навчатися	в університеті
вчитися	у школі
працювати	у лікарні
відпочивати	на морі
перебувати	у Харкові
лежати	на столі
стояти	на вікні
сидіти	в аудиторії
висіти	у шафі
снідати	в їдальні
обідати	у кафе
вечеряти	у ресторані
гуляти	у парку
брати	у бібліотеці
купувати	у супермаркеті

Місцевий відмінок місця дії (Де?)

Це гуртожиток. Тут живуть студенти.

Де живуть студенти?

Студенти живуть у гуртожитку.

Це аудиторія. Тут навчаються студенти.

Де навчаються студенти?

Студенти навчаються в аудиторії.

Це море. Тут відпочивають друзі.

Де відпочивають друзі?

Друзі відпочивають на морі.

Це парки. Тут гуляють студенти.

Де гуляють студенти?

Студенти гуляють у парках.

Місцевий відмінок іменників однини (неістота)

Запитання **ДЕ?**

Таблиця 1

він (чоловічий рід)		
Називний відмінок (1) що?	закінчення	Місцевий відмінок О₆ де? в, у, на
університет_	□+і	в університеті
музей	й → ї	у музеї
парк	к + у	у парку
гуртожиток	ок → ку	у гуртожитку
санаторій	ій → ії	у санаторії
портфель	ь → і	у портфелі
стілець	ець → ьці	на стільці
вона (жіночий рід)		
кімната	а → і	у кімнаті
пісня	я → і	в пісні
сім'я	'я → 'ї	у сім'ї
відстань	ь → і	на відстані
аудиторія	ія → ії	в аудиторії
воно (середній рід)		
місто	о → і	у місті
ліжко	ко → ку	у ліжку
море	е → і	на морі
заняття	я → і	на занятті

УВАГА!

У місцевому відмінку однини іменники чоловічого роду з закінченням на **-к, -г**, та деякі іменники середнього роду з основою на **-к**, мають закінчення **-у**:

банк – у банку

парк – у парку

літак – у літаку

боулінг – у боулінгу

мітинг – на мітингу

ліжко – на ліжку

АЛЕ

урок – на уроці

В іменниках чоловічого роду з суфіксом **-ок** відбувається випадання голосного **о**:

гуртожит**ок** – у гуртожит**ку**

ку**то**к – у кут**ку**

будин**о**к – у будин**ку**

сад**о**к – у сад**ку**

Вправа 1. Пишіть речення. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Мій тато працює у (банк).

Мій тато працює у банку.

1. Друзі гуляють у (парк).
2. Шафа стоїть у (куток).
3. Моя родина живе в (будинок).
4. Моя подушка лежить на (ліжко).
5. Студенти живуть у (гуртожиток).
6. Мама працює у (садок).
7. Я купую продукти на (ринок).
8. Економіст працює у (банк).
9. Продукти лежать у (холодильник).
10. Нові слова я читаю у (словник).
11. Студентка читає розповідь у (підручник).

Вправа 2. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Де працює ваш брат? (банк).

Мій брат працює в банку.

1. Де живе Ваша родина? (місто, село, столиця)
2. Де Ви народилися? (Йорданія, Палестина, Судан, Марокко)
3. Де Ви навчалися раніше? (школа, коледж, університет)
4. Де Ви навчаєтеся зараз? (університет)
5. Де Ви живете зараз? (гуртожиток, квартира, готель)
6. Де Ви обідаєте? (буфет, кафе, їдальня, ресторан)
7. Де Ви любите відпочивати? (парк, центр, клуб, море, природа)

8. Де лежать книжки? (шафа, рюкзак, стіл, полиця)
 9. Де сидять студенти? (клас, аудиторія, кімната)
 10. Де Ви купуєте продукти? (магазин, супермаркет, базар, ринок)

УВАГА!

У/В   або   **НА**

Це стіл.   Де стоїть лампа?
 Лампа стоїть **на** столі.

Це стіл.   Де стоять книжки?
 Книжки стоять **у** столі.

Порівняйте!

У	у + приголосний б, в, г, к, т.....	у класі у місті у Марокко
В	в + голосний а, о, у, е, і, я, ю, є, ї,	в університеті в аудиторії в Єгипті

Вправа 3. Пишіть речення. Використовуйте зразок.

Зразок: Це море. Вони відпочивали.
 Вони відпочивали **на** морі.

1. Це вікно. Ваза стоїть ... .
2. Це ваза. Квіти стоять ... .
3. Це журнал. Викладач пише ... .
4. Це підручник. Я читаю текст ... .
5. Це зошит. Студент пише ... .
6. Це їдальня. Друзі обідають ... .
7. Це стіна. Таблиця висить ... .
8. Це мій рюкзак. Зошити й книги лежать ... .
9. Це стіл. Підручник лежить ... .
10. Це холодильник. Молоко стоїть ... .

УВАГА!

Чергування:	к/ц	ру <u>к</u> a – у ру <u>ц</u> і	уро <u>к</u> – на уро <u>ц</u> і
	г/з	но <u>г</u> a – на но <u>з</u> і	доро <u>г</u> a – на доро <u>з</u> і
	х/с	ву <u>х</u> o – у ву <u>с</u> і	повер <u>х</u> – на повер <u>с</u> і

Вправа 4. Пишіть речення. Використовуйте зразок.

Зразок: Це берег. Кафе розташоване на .... .

Кафе розташоване **на березі**.

1. Це **книга**. Зошит лежить на... .
2. Це **дошка**. Викладач пише на... .
3. Це **папка**. Документи лежать у ... .
4. Це **зупинка**. Друзі стоять на ... .
5. Це **фабрика**. Мій брат працює на ... .
6. Це **бібліотека**. Студенти беруть книги у ... .
7. Це **Африка**. Єгипет розташований в ... .
8. Це **книжка**. Студенти читають діалог у... .
9. Це **дорога**. Автомобіль стоїть на ... .
10. Це **аптека**. Ліки купують в ... .

УВАГА!
ПРИЙМЕННИКИ
У/В чи НА

місце

у/в

у школі
у класі
в університеті
в академії
у спортклубі
у театрі
у клубі
у залі
у музеї

процес

на

на уроці
на занятті
на лекції
на іспиті
на тренуванні
на виставі
на концерті
на мітингу
на екскурсії

АЛЕ

на курсі
на факультеті
на заводі
на фабриці
на пошті
на вокзалі
на батьківщині
на роботі

на вулиці
на зупинці
на площі
на стадіоні
на базарі
на ринку
на півдні
на півночі
на заході
на сході

Вправа 5. Пишіть речення. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Де ви обідаєте? (їдальня).

Ми обідаємо **в** їдальні.

1. Де Ви живете? (Україна, Полтава, вулиця ..., будинок ...).
2. Де сидять студенти? (аудиторія, клас, урок, лекція).

3. Де були студенти вчора? (музей, екскурсія, виставка).
4. Де ти любиш відпочивати? (парк, кав'ярня, стадіон).
5. Де любить відпочивати сестра? (філармонія, концерт).
6. Де була мама? (театр, вистава).
7. Де працюють брати? (завод, фабрика, пошта).
8. Де ти жив раніше? (Марокко, батьківщина).
9. Де товариші були вчора? (басейн, стадіон).
10. Де були твої молодші сестри? (школа, заняття).

Вправа 6. Пишіть речення. Використовуйте зразок.

Зразок: Оксана, працювати, аптека.

Оксана працює в аптеці.

1. Іван, відпочивати, кафе.
2. Семен, виконувати, домашнє завдання, гуртожиток.
3. Моя, подруга, часто, дивитися, телевізор, кімната.
4. Студенти, сидіти, аудиторія.
5. Друзі, грати, стадіон.
6. Подруги, пити, чай, перерва.
7. Вони, гуляти, центр.
8. Учора, студенти, писати, тест, університет.

УВАГА!

Чергування у корені слів

у закритому складі –і

у відкритому складі –о/е

і/о   стіл – на столі, північ – на півночі, Харків – у Харкові

і/е   папір – на папері, Канів –у Каневі

ї/є   Київ – у Києві

Випадання голосного -е

південь – на півдні

серпень – у серпні

стілець – на стільці

вересень – у вересні

олівець – в олівці

Вправа 7. Відповідайте на запитання. Використовуйте слова в дужках.

Зразок: Де варять суп? (каструля).

Суп варять у кастрюлі.

1. Де лежить телефон? (стіл)
2. Де пише студент? (папір)
3. Де живе подруга? (Канів)
4. Де навчається товариш? (Харків)
5. Де розташоване посольство Йорданії в Україні? (Київ)
6. Де ростуть квіти? (двір)
7. Де печуть пиріжки? (піч)
8. Де лежить сумка? (стілець)
9. Де розташоване місто Суми? (північ України)
10. Де відпочивають друзі? (південь, море)

Вправа 8. Пишіть, де перебувають люди і предмети.

	поліція (police), УДМС (registration department).		<hr/> <hr/> <hr/>
			<hr/> <hr/> <hr/>
			<hr/> <hr/> <hr/>

		<hr/> <hr/> <hr/>
		<hr/> <hr/> <hr/>
		<hr/> <hr/> <hr/>

Місцевий відмінок іменників множини (Де?)

Таблиця 2

		ВОНИ	
однина	Називний відмінок (1) Що?	закінчення	Місцевий відмінок (О ₆) Де?
ВІН	університети, столи	-и → -ах	в університетах, на столах
	музеї	-ї → -ях	у музеях
	санаторії	-ії → -іях	у санаторіях
		ж, ч, ш, щ + ах	
ВОНА	кімнати, сумки	-и → -ах	у кімнатах, у сумках
	пісні	-і → -ях	у піснях
	сім'ї	-ї → -ях	у сім'ях
ВОНО	міста, вікна	-а → -ах	у містах, на вікнах
	моря	-я → -ях	на морях
	заняття, завдання	__-я → __-ях	на заняттях, у завданнях

Вправа 9. Відповідайте на запитання. Використовуйте слова в дужках.

Зразок: Де живуть студенти? (гуртожитки).

Студенти живуть у гуртожитках.

1. Де лежать книжки? (столи)
2. Де пише студент? (зошити)
3. Де гуляють подруги? (парки)
4. Де працюють університети? (міста)
5. Де відпочивають друзі? (моря)
6. Де ви вивчаєте дієслова? (заняття)
7. Де стоять квіти? (вікна)
8. Де обідають студенти? (їдальні)
9. Де ми купуємо продукти? (супермаркети)
10. Де стоять ліжка? (кімнати)

Місцевий відмінок особових займенників

Таблиця 3

Називний відмінок (1) хто? що?	Місцевий відмінок (О ₆) де? (на/в кому? на/в чому?)
я	на мені
ти	на тобі
він	на ньому
вона	на ній
воно	на ньому
ми	на нас
ви	на вас
вони	на них

Вправа 10. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: Це кімната 425. Де живе Алі?

Це кімната 425. У **ній** живе Алі.

Це **Мерієм**. На **кому** гарні прикраси?

На **ній** гарні прикраси.

1. Це **вікно**. Де стоять квіти?
2. Це **аудиторія**. Де стоять столи і стільці?

3. Це **університет**? Де навчаються студенти?
4. Це **магазини**. Де подруги купують продукти?
5. Це **стіл**. Де стоїть чашка?
6. Це **я**. На кому теплий одяг?
7. Це **ти**. На кому рукавички?
8. Це **студент**. На кому червоний шарф?
9. Це **лікарка**. На кому білий халат?
10. Це **ви**. На кому національний одяг?

Місцевий відмінок прикметників та порядкових числівників

Таблиця 4

Називний відмінок (1)	закінчення	Місцевий відмінок (О ₆)
Чоловічий рід (він)		
Який?	-ий → -ому -ій → -ьому	У/в (на) якому?
Це новий будинок.		Аптека у новому будинку.
Це третій поверх.		Наша аудиторія на третьому поверсі
Середній рід (воно)		
Яке?	-ий → -ому -ій → -ьому	У/в (на) якому?
Це велике місто.		Ми живемо у великому місті.
Це легке завдання.		Я знаю всі слова у легкому завданні.
Це синє небо.		Сонце на синьому небі.
Жіночий рід (вона)		
Яка?	-а → -ій -я → -ій	У/в (на) якій?
Це перша група.		Ми навчаємося у першій групі.
Це велика каструля.		Я готую обід у великій каструлі.
Множина (вони)		
Це лекційні аудиторії.	-і → -их -і → -іх	Студенти сидять у лекційних аудиторіях.
Це інфекційні лікарні.		Пацієнти лежать в інфекційних лікарнях
Це домашні завдання.		У домашніх завданнях все правильно.

Вправа 11. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: В якому місті ви народилися? (маленьке, красиве, затишне)

Я народилася в маленькому, красивому, затишному місті.

1. В якому місті Ви живете? (велике, українське)
2. На якому поверсі кабінет ректора? (другий)
3. В якому зошиті Ви пишете? (новий, синій)
4. У якому завданні є незнайоме слово (складне, домашнє)
5. На якому морі Ви відпочивали? (Середземне, Чорне, Червоне)
6. В якій аудиторії працює третя група? (триста тридцять третя, сусідня, чотириста сімнадцята)
7. В якому університеті навчаються ваші друзі? (аграрний, медичний, технічний)
8. В якому гуртожитку живуть іноземні студенти? (третій, четвертий, студентський)
9. В якому клубі тренуються студенти? (спортивний, міський)
10. В якому музеї були студенти? (краєзнавчий, художній, історичний)

Вправа 12. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Де ви займаєтеся спортом? (спортивні центри)

Ми займаємося спортом у спортивних центрах.

1. Де студенти беруть підручники? (наукові бібліотеки)
2. Де відпочиває молодь? (музичні клуби)
3. Де Ви купуєте овочі? (овочеві ринки)
4. Де студенти проходять практику? (міські лікарні)
5. Де працюють стоматологи? (стоматологічні кабінети)
6. Де живуть друзі? (студентські гуртожитки)
7. Де граються діти? (дитячі майданчики)
8. Де студенти грають у футбол? (маленькі стадіони)
9. Де подруги дивляться фільми? (сучасні кінотеатри)
10. Де навчаються учні? (нові школи)

**Місцевий відмінок іменників (істота)
Запитання НА КОМУ?**

Таблиця 5

вони			
	Називний відмінок (1) Що це?	закінчення	Місцевий відмінок (О ₆) Де?
він	брат_ товариш_ учитель герой Сергій батько	-_ → -ові ж,ч,ш,щ_ → -еві -ь → -еві -й → -єві -ій → -ієві !!!	на братові на товаришеві на учителеві на героєві на Сергієві на батькові
вона	сестра, подруга Юля Марія Нінель мати	-а → -і -я → -і -ія → -ії -ь → -і !!!	на сестрі, на подрузі на Юлі на Марії на Нінелі на матері
вони	брати, сестри, батьки товариші !!! друзі, люди вчителі герої Марії лікарі	-и → -ах ж,ч,ш,щ -і → -ах -я → -ях -і → -ях -ї → -ях -ії → -іях -арі → -арях	на братах, на сестрах, на батьках на товаришах на друзях, на людях на вчителях на героях на Маріях на лікарях

Вправа 13. Відповідайте на запитання. Використовуйте слова з дужок.

Зразок: Це відомий хірург. На кому захисна маска?

Захисна маска **на відомому хірургові**.

1. Це **цікавий текст**. Де ти бачив нові слова?
2. Це **міграційна служба**. Де твоя посвідка?
3. Це **нове повідомлення**. Де важлива інформація?
4. Це **медичні лабораторії**. Де роблять аналізи?
5. Це мій **новий товариш**. На кому нова куртка?
6. Це моя **молодша сестра**. На кому красива сукня?
7. Це **українські артисти**. На кому вишиванки?
8. Це моя **нова подруга**. На кому зимові чобітки?
9. Це **досвідчений лікар**. На кому білий халат?
10. Це **маленькі діти**. На кому різнокольорові рукавички?

Увага!

Це **мій** новий будинок.

Ми живемо в **моєму** новому будинку.

Це **твоє** домашнє завдання.

У **твоєму** домашньому завданні є виправлення.

Це **наша** нова аудиторія.

Ми працюємо в **нашій** новій аудиторії.

Це **ваші** українські підручники.

Викладач дивився завдання у **ваших** нових підручниках.

Це університет.

В **їхньому** університеті гарна бібліотека.

Місцевий відмінок присвійних займенників

Таблиця 6

	Називний відмінок (1) Чий?/Чие?	Місцевий відмінок (О ₆) У (в), на чиєму?
він/воно	мій/ моє	у (в), на моєму
	твій/твоє	у(в), на твоєму
	наш/наше	у (в), на нашому
	ваш/ваше	у (в), на вашому
	їхній/їхнє	у (в), на їхньому
вона	Чия?	У (в), на чийй?
	моя	у (в), на моїй
	твоя	у (в), на твоїй
	наша	у (в), на нашій
	ваша	у (в), на вашій
	їхня	у (в), на їхній
вони	Чії?	У (в), на чийх?
	мої	у (в), на моїх
	твої	у (в), на твоїх
	наші	у (в), на наших
	ваші	у (в), на ваших
	їхні	у (в), на їхніх

ЙОГО, ЇЇ не змінюються!

Вправа 14. Відповідайте на запитання. Використовуйте слова в дужках.

Зразок: Де живе викладач? (твоє рідне місто)

Викладач живе в твоєму рідному місті.

1. Де живуть Ваші батьки? (моє рідне місто)
2. Де навчається Ваш новий товариш? (його перша група)
3. Де живуть Ваші нові подруги? (їхні затишні кімнати)
4. Де стоять квіти? (наше широке підвіконня)
5. Де живуть твої дідусь і бабуся? (їхнє маленьке село)
6. Де ти пишеш домашнє завдання? (мій новий зошит)
7. Де ми навчаємося зараз? (наш медичний університет)
8. Де стоїть шафа? (ваша велика кімната)
9. Де вони грають у баскетбол? (їхній світлий спортзал)
10. Де лежить твій телефон? (мій зручний рюкзак)

Місцевий відмінок на позначення часу
Запитання КОЛИ?

Таблиця 7

Місяць		
У якому місяці ...?		
у	січні	липні
	лютому	серпні
	березні	вересні
	квітні	жовтні
	травні	листопаді
	червні	грудні
		Мій день народження – у квітні.
		Моя сестра народилася у серпні.

Рік
У якому році ...?
У 2000 (двохтисячному) році.
У 2001 (дві тисячі першому) році.
У 2012 (дві тисячі дванадцятому) році.
У 1987 (тисяча дев'ятсот вісімдесят сьомому) році.
Я народився у 1994-ому (тисяча дев'ятсот дев'яносто четвертому) році, а мій молодший брат у 2002-ому (дві тисячі другому) році.

Місяць, рік	
Я приїхав в Україну в жовтні в минулому році.	
Місяць, рік, століття	
У	році
цьому	місяці
минулому	столітті
наступному	
У цьому році я навчаюся в першій групі.	
Тиждень	
На якому тижні ...?	
На цьому	
минулому	тижні
наступному	
На наступному тижні я вивчатиму фізику.	

Вправа 15. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Коли ви приїхали в Полтаву? (вересень, минулий рік)

Я приїхав у Полтаву у вересні, у минулому році.

1. Коли Ви приїхали в Україну? (жовтень, цей рік)
2. Коли будуть іспити? (березень, наступний рік)
3. Коли будуть канікули? (серпень, наступний рік)
4. Коли в Україні починається навчальний рік? (вересень)
5. Коли в Україні починається календарна зима? (грудень)
6. Коли в Україні починається календарна весна? (березень)
7. Коли в Україні починається календарне літо? (червень)
8. Коли в Україні починається календарна осінь? (вересень)
9. Коли Ви народилися?
10. Коли народилися ваші батьки?
11. Коли народився ваш брат?
12. Коли народилася ваша сестра?
13. В якому році ви навчалися в першому класі?
14. В якому місяці ви вивчали алфавіт?

КОЛИ? О КОТРІЙ ГОДИНІ? (точний час)

о/об + місцевий відмінок (O₆)

ЧИТАЙТЕ ТА АНАЛІЗУЙТЕ!

Котра година?

12⁰⁰ – дванадцята година

13⁰⁰ – перша година

17⁰⁰ – п'ята година

18⁰⁰ – шоста година

22⁰⁰ – десята година

24⁰⁰ – дванадцята година

5¹⁰   десять хвилин **по** п'ятій

2¹⁸   вісімнадцять хвилин **по** другій

12³⁰   пів на першу

5³⁰   пів на шосту

7³⁵⁸   за двадцять п'ять хвилин восьма

10⁴⁰   за двадцять хвилин одинадцята

Як ми відповідаємо на запитання «КОТРА ГОДИНА?»

Перша половина години – від 1 до 30 хвилин

скільки **годин** скільки **хвилин** = скільки хвилин **по якій** (годині)

5¹⁰ – п'ять годин десять хвилин = десять хвилин **по** п'ятій

6²⁰ – шість годин двадцять хвилин = двадцять хвилин **по** шостій

12⁰¹ – дванадцять годин одна хвилинка = одна хвилинка **по** дванадцятій

13⁰² – тринадцять годин дві хвилини = дві хвилини **по** другій

22⁰⁵ – двадцять дві години п'ять хвилин = п'ять хвилин **по** десятій

Друга половина години – від 31 до 59 хвилин

скільки **годин** скільки **хвилин** = **за** скільки (хвилин) **яка** година (+ 1)

10⁴⁰ + 0²⁰ = 11⁰⁰ десять годин сорок хвилин = **за двадцять** одинадцята

12⁵⁵ дванадцять годин п'ятдесят п'ять хвилин = **за п'ять (хвилин) перша** (година)

14⁵⁹ чотирнадцята година п'ятдесят дев'ять хвилин = **за хвилину третя** (година)

21⁵⁸ двадцять одна година п'ятдесят вісім хвилин = **за дві хвилини десята**

12⁰⁰ опівдні

___¹⁵ чверть по якій

___⁴⁵ за чверть яка година

___³⁰ пів на яку

24⁰⁰ опівночі

10¹⁵ чверть по десятій

14¹⁵ чверть по другій

12⁴⁵ за чверть перша

18⁴⁵ за чверть сьома

15³⁰ пів на четверту

2³⁰ пів на третю

Вправа 16. Читайте зразок. Відповідайте на запитання «Котра година?».

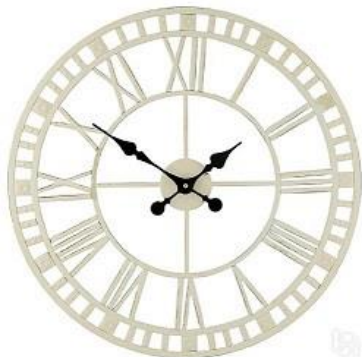
Зразок : 8³⁰

Зараз восьма година тридцять хвилин. = Зараз пів на дев'яту.

7³⁰, 8¹⁵, 9²⁴, 10³⁵, 11¹⁹, 12²⁵, 13³⁰, 14⁴⁵, 15²⁰, 16⁵⁹, 20⁰⁸, 21¹⁰

Вправа 17. Запитуйте й відповідайте. Використовуйте зразок і фото.

Зразок:

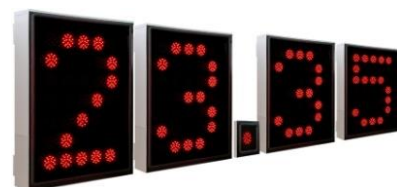
- Скажіть, будь ласка, котра година?

- За десять хвилин друга.

- Дякую.

- Нема за що.

О котрій годині починається перша пара?

Перша пара починається **о восьмій годині** тридцять хвилин.

О котрій годині?

перша година – о першій годині

друга година – о другій годині

третя година – о третій годині

четверта – о четвертій

п'ята – о п'ятій

шоста – о шостій

сьома – о сьомій

восьма – о восьмій

дев'ята – о дев'ятій

десята – о десятій

12⁰⁰ – **опівдні**

одинадцять – **об** одинадцятій

дванадцять – о дванадцятій

тринадцять – о тринадцятій

чотирнадцять – о чотирнадцятій

п'ятнадцять – о п'ятнадцятій

шістнадцять – о шістнадцятій

сімнадцять – о сімнадцятій

вісімнадцять – о вісімнадцятій

дев'ятнадцять – о дев'ятнадцятій

двадцять – о двадцятій

24⁰⁰ – **опівночі**

Запам'ятайте!

6⁰⁰ – 12⁰⁰ – ранок

12⁰⁰ – полудень

12⁰⁰ – 18⁰⁰ – день

18⁰⁰ – 22⁰⁰ – вечір

22⁰⁰ – 6⁰⁰ – ніч

о сьомій годині ранку

о сьомій годині вечора

о п'ятій годині дня

АЛЕ: о п'ятій годині ранку

о четвертій годині ранку

Вправа 18. Читайте діалоги. Складайте подібні.

- Вибачте! Скажіть, будь ласка, котра зараз година?

- Десять хвилин по десятій.

- Дякую!

- Прошу.

- Перепрошую, скажіть, будь ласка, котра година?

- На жаль, я не маю годинника!

- Перепрошую...

- Скажіть, будь ласка, о котрій годині починаються заняття в університеті?

- О восьмій тридцять.

- Дякую!

- Наталіє, Ви знаєте о котрій годині завтра буде наш викладач?

- Так, знаю. Ваш викладач буде завтра о десятій годині.

- Як довго триває заняття?

- Одне заняття триває годину і двадцять хвилин.

- О котрій годині Ви робите домашнє завдання?

- Я роблю домашнє завдання о шостій годині вечора.

- Скільки часу Ви його робите?

- Майже три години.

Вправа 19. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Коли (о котрій годині) Ви лягаєте спати? (24⁰⁰)

Я лягаю спати **опівночі**.

Коли (о котрій годині) Ви лягаєте спати? (перша година ночі)

Я лягаю спати **о першій** годині ночі.

1. Коли (о котрій годині) Ви прокидаєтесь? (6⁰⁰)
2. Коли (о котрій годині) Ви снідаєте? (7⁰⁰)
3. Коли (о котрій годині) Ви йдете до університету? (8⁰⁰)
4. Коли (о котрій годині) Ви обідаєте? (11⁰⁰)
5. Коли (о котрій годині) закінчуються пари? (15⁰⁰)
6. Коли (о котрій годині) Ви купуєте продукти? (16⁰⁰)
7. Коли (о котрій годині) Ви вечеряєте? (19⁰⁰)
8. Коли (о котрій годині) Ви граєте на комп'ютері? (22⁰⁰)
9. Коли (о котрій годині) Ви починаєте робити домашнє завдання? (20⁰⁰)
10. Коли (о котрій годині) Ви закінчуєте робити домашнє завдання? (21⁰⁰)
11. Коли (о котрій годині) Ви прибираєте в кімнаті? (19⁰⁰)
12. Коли (о котрій годині) Ви лягаєте спати? (23⁰⁰)

Місцевий відмінок на позначення гри на музичному інструменті

Запитання **НА ЧОМУ?**

грати	на гітарі
я граю	на сопілці
ти граєш	на фортепіано
він/вона грає	на комп'ютері
ми граємо	на скрипці
ви граєте	на бандурі
вони грають	на нервах

Вправа 20. Пишіть речення. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Цей студент добре грає ... . (гітара)

Цей студент добре грає на гітарі.

1. Моя подруга бездоганно грає ... . (скрипка)
2. Мої друзі дуже люблять грати ... . (комп'ютер)

3. На концерті наші українські подруги грали ... (українські національні інструменти – бандури)
4. Моя молодша сестра добре грає ... (фортепіано)
5. Я граю ... (уд)
6. Мій друг вчиться грати ... (сопілка)

Місцевий відмінок на позначення одягу

Запитання У ЧОМУ? (у/в)

Сьогодні всі святково одягнені: дівчата у вечірніх сукнях, юнаки в офіційних костюмах, краватках.

Вправа 21. Пишіть речення. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Вони мають бути (яскраві карнавальні костюми).

Вони мають бути в яскравих карнавальних костюмах.

1. Я завжди (джинси, футболка та куртка).
2. Моя подруга (святкова сукня), бо ми йдемо на день народження.
3. Сьогодні я (теплі чоботи, джинси, зимова куртка), бо на вулиці холодно.
4. Уся команда вже (спортивна форма та спортивне взуття).
5. Ми зараз у клініці, тому ми (білі халати, шапочки, маски).
6. У лабораторії треба працювати (гумові рукавички, маска)
7. У фітнес-клубі ми тренуємося (спортивний одяг і легке взуття)
8. Він зараз (бахіли), бо це необхідно в лікарні.
9. На свята ми завжди (національний одяг).
10. Не ризикуй! COVID – це небезпечно! У транспорті, магазині, аптеці, класі будь ... (маска)!

Запитання НА КОМУ?

Таблиця 8

Чоловічий рід (він) Хто?	товариш_ брат_ учитель герой Сергій	На кому гарний одяг? на товариші / товаришеві на браті / на братові на учителі / на учителеві на герої / на геросві на Сергії / на Сергієві
---	---	---

<p>Жіночий рід (вона) Хто?</p>	<p>сестра подруга вчителька Юля Марія Нінель мати донька</p>	<p>На кому красива сукня? на сестрі на подрузі (г/з) на вчительці(к/ц) на Юлі на Марії на Нінелі на матері на донці (к/ц)</p>
<p>Множина (вони) Хто?</p>	<p>брати (брат_) сестри (сестра) батьки товариші (товариш_) !!! друзі / люди вчителі (вчитель) герої (герой) Марії (Марія) лікарі (лікар)</p>	<p>На кому тепле взуття? на братах на сестрах на батьках на товаришах на друзях / на людях на вчителях на героях на Маріях на лікарях</p>

Місцевий відмінок на позначення руху, засобів спілкування

	говорити	у чому?
рухатися	розмовляти	у чому?
(по чому?)	спілкуватися	у чому? по чому?
	вчитися	по чому?

Вправа 22. Пишіть речення. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Годинникова стрілка рухається (коло).

Годинникова стрілка рухається по колу.

1. Я спілкуюся з рідними (Скайп).
2. Сьогодні ми вчимося (Зум, Вайбер).
3. Я не бачив друга, ми говорили (мобільний телефон).
4. Кров рухається (судини: вени, артерії, капіляри).

5. Уже декілька років ми спілкуємося (Фейсбук та Інстаграм).
6. Новий студент читає (склади).
7. Його помилки можна рахувати (пальці).

Вправа 23. Закінчіть речення.

Зразок: Мама запитала, де ... .

на чому ... .

о котрій ... .

у якому ... .

Мама запитала, **де** живе мій друг.

у чому я тренуюся в спортклубі.

о котрій годині я буду вдома.

в якому гуртожитку я живу.

1. Викладач запитав, де ... .

у чому ... .

на кому ... .

о котрій ... .

2. Ми знаємо, де ... .

в якому ... .

в якій ... .

в яких ... .

у чиєму ... .

у чий ... .

Вправа 24. Читайте речення. Говоріть запитання до виділених слів.

Зразок: Я живу в Україні.

Де ти живеш?

1. **На моєму** столі лежать книги і зошити.
2. **У цьому** місті живуть мої батьки.
3. Моя сестра працює **в поліклініці**.

4. **На мені** тепла куртка, шапка та зимові чоботи.
5. Студенти виконують домашнє завдання **в гуртожитку**.
6. Ми живемо **в невеликій** кімнаті.
7. Наша кімната розташована **на восьмому** поверсі.
8. Зазвичай я прокидаюся **о сьомій** годині.
9. Ми вступили в університет **у минулому році**.
10. Я читаю текст **на п'ятій** сторінці.
11. Друзі снідають **у кав'ярні**.

ЗНАЧЕННЯ МІСЦЕВОГО ВІДМІНКА

1. Місцевий відмінок місця дії (де?)
2. Місцевий відмінок на позначення часу (коли? місяць, тиждень, рік, століття)
3. Коли? О котрій годині? (точний час)
4. Місцевий відмінок на позначення музичного інструмента і гри.
5. Місцевий відмінок на позначення одягу (у чому?) (у/в)
6. Місцевий відмінок на позначення засобів спілкування

РОЗДІЛ 2

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК (О₄)

Прямий об'єкт

Запитання КОГО? ЩО?

суб'єкт S ХТО?	Дієслово Р	об'єкт О ₄ КОГО? ЩО?
Він	пише	диктант вправу, пісню, музику завдання слова, тексти

Дієслова, які потребують знахідного відмінка

інфінітив		О ₄ ЩО?
писати I	я пишу, ти пишеш, вони пишуть	слово
читати I	я читаю, ти читаєш, вони читають	книжку
готувати I	я готую, ти готуєш, вони готують	обід, вечерю
купувати I	я купую, ти купуєш, вони купують	одяг, машину, взуття
робити II	я роблю, ти робиш, вони роблять	завдання
виконувати I	я виконую, ти виконуєш, вони виконують	роботу
любити II	я люблю, ти любиш, вони люблять	каву
повторювати I	я повторюю, ти повторюєш, вони повторюють	дієслова, граматику
розповідати I	я розповідаю, ти розповідаєш, вони розповідають	історію
пояснювати I	я пояснюю, ти пояснюєш, вони пояснюють	правило, закон
дивитися II	я дивлюсь, ти дивишся, вони дивляться	фільм
вивчати I	я вивчаю, ти вивчаєш, вони вивчають	медицину

перевіряти І	я перевіряю, ти перевіряєш, вони перевіряють	диктант
співати І	я співаю, ти співаєш, вони співають	пісню
отримувати І	я отримую, ти отримуєш, вони отримують	гроші
надсилати І	я надсилаю, ти надсилаєш, вони надсилають	презентацію
вибирати І	я вибираю, ти вибираєш, вони вибирають	шапку
викладати І	я викладаю, ти викладаєш, вони викладають	анатомію
прибирати І	я прибираю, ти прибираєш, вони прибирають	кімнату
шукати І	я шукаю, ти шукаєш, вони шукають	ключі
використовувати І	я використовую, ти використовуєш, вони використовують	слово, ручку
змінювати І	я змінюю, ти змінюєш, вони змінюють	закінчення
брати І	я беру, ти береш, він(вона) бере, ми беремо, ви берете, вони беруть	зошит і книжку
пити І	я п'ю, ти п'єш, він(вона) п'є, ми п'ємо, ви п'єте, вони п'ють	сік, колу, воду
їсти II	я їм, ти їси, він(вона) їсть, ми їмо, ви їсте, вони їдять	суп, шаурму спагеті
відчиняти І	я відчиняю, ти відчиняєш, вони відчиняють	двері, вікно
зачиняти І	я зачиняю, ти зачиняєш, вони зачиняють	вікна

інфінітив

знати І	я знаю, ти знаєш, вони знають	О₄ КОГО? ЩО? викладача, мову
слухати І	я слухаю, ти слухаєш, вони слухають	батька, музику

чути I	я чую, ти чуєш, вони чують	брата, голос
розуміти I	я розумію, ти розумієш, вони розуміють	друга, слово
бачити II	я бачу, ти бачиш, вони бачать	тата, маму таксі
вчити II	я вчу, ти вчиш, вони вчать	брата, дієслова
мати I	я маю, ти маєш, вони мають	брата, сестру
забувати I	я забуваю, ти забуваєш, вони забувають	дідуся, тітку
згадувати I	я згадую, ти згадуєш, вони згадують	закон, слово
пам'ятати I	я пам'ятаю, ти пам'ятаєш, вони пам'ятають	урок, пісню
відвідувати I	я відвідую, ти відвідуєш, вони відвідують	пацієнта, лікарню

Знахідний відмінок іменників

Таблиця 9

він		
Н.в. (1)	закінчення	З.в. (O ₄)
Що? університет музей олівець санаторій	З.в. = Н.в. O ₄ = 1 не змінюється	Що? університет музей олівець санаторій
Хто? студент лікар іноземець Анатолій	-□ + -а -ар_ + -я -ь → -я -ій → -ія	Кого? студента лікаря іноземця Анатолія
вона		

Що?		Що?
кімната пісня аудиторія сінь	-а → -у -я → -ю -ія → -ію -ь = -ь	кімнату пісню аудиторію сінь
Хто?		Кого?
студентка Таня Марія Нінель		студентку Таню Марію Нінель
ВОНО		
Що?		Що?
вікно море завдання	З.в. = Н.в. О ₄ = 1 не змінюється	вікно море завдання
ВОНИ		
Що?		Що?
підручники книги вікна повідомлення	З.в. = Н.в. О ₄ = 1 не змінюється	підручники книги вікна повідомлення

Вправа 1. Відповідайте на запитання. Використовуйте слова з дужок.

Зразок: Що слухає ваш брат? (рок, пісня, музика, лекція)

Мій брат слухає рок, пісню, музику, лекцію.

1. Що читає студент? (текст, діалог, розповідь, казка)
2. Що пише студентка? (вправа, завдання, лист, реферат)
3. Що слухає сестра? (опера, музика, повідомлення, концерт)
4. Що дивиться брат? (футбол, фільм, вистава, п'єса)
5. Що їдять друзі на обід? (рис, курка, овочі, салат)

6. Що товариш п'є на перерві? (вода, чай, кава, кола)
7. Що я часто згадую в Україні? (батьківщина, школа, місто, дім)
8. Що беруть студенти в бібліотеці? (журнали, книги, підручники, довідники)
9. Що можна купити в магазині? (хліб, молоко, сметана, яйця, риба, м'ясо)
10. Що Анвар забув удома? (телефон, ручка, олівець, зошит)

Вправа 2. Пишіть речення. Використовуйте слова справа.

1. Я читаю... . ... дуже цікава.	книжка, книжку
2. Студенти слухають... . Це гарна... .	музика, музику
3. Ми бачимо ... . висить на стіні.	таблиця, таблицю
4. Викладач пояснює... . Я добре розумію... .	граматика, граматику
5. Ось лежить моя ... . Я беру ... і пишу.	ручка, ручку
6. Я перекладаю ... . дуже цікава.	стаття, статтю
7. Ми повторюємо ... . Це ... «Полтава».	текст, текст
8. Це моє ... Мама читала моє... .	повідомлення, повідомлення
9. Я пишу ... . не дуже складна.	вправа, вправу
10. Іноземні студенти вивчають... . ... – важка наука.	медицина, медицину

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Запитання **КОГО?**

суб'єкт
S
ХТО?

Дієслово
P

об'єкт
O₄
КОГО?

Я

поважаю

декана, товариша, брата, лікаря, маму,
подругу, сестру, лікарку

Дієслова, які потребують знахідного відмінка

інфінітив		O₄ КОГО?
запрошувати І	я запрошую, ти запрошуєш, вони запрошують	друга, подругу
годувати І	я годую, ти годуєш, вони годують	пацієнта, сестру
запитувати І	я запитую, ти запитуєш, вони запитують	секретаря
звати І	я зву, ти звеш, вони звуть	студента
кохати І	я кохаю, ти кохаєш, вони кохають	хлопця, дівчину
вітати І	я вітаю, ти вітаєш, вони вітають	дідуся, бабусю
зустрічати І	я зустрічаю, ти зустрічаєш, вони зустрічають	батька, подругу
поважати І	я поважаю, ти поважаєш, вони поважають	професора, студентку
чекати І	я чекаю, ти чекаєш, вони чекають	декана
очікувати І	я очікую, ти очікуєш, вони очікують	медсестру

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Дієслова **ЧЕКАТИ, ОЧІКУВАТИ** вживаємо у моделях-синонімах

хто чекає кого = хто чекає на кого	Я чекаю викладача. Я чекаю на викладача.
хто очікує кого = хто очікує на кого	Ми очікуємо інспекторку. Ми очікуємо на інспекторку.

Вправа 3. Пишіть речення. Використовуйте слова з дужок.

Зразок: В Україні я часто згадую(батько, мама, дядько, тітка, брат і сестра).

В Україні я часто згадую батька, маму, дядька, тітку, брата й сестру.

1. В аудиторії я бачу (студент, студентка, викладач).
2. Батьки люблять (донька, син).
3. Діти поважають (тато, мама, батько, **мати**, дідусь, бабуся).
4. Студенти знають, як звуть (декан, секретар, професор, ректор, куратор).
5. Іноземний студент добре розуміє (друг, подруга, земляк, паспортист).
6. Іман запросила в гості (Андрій, Марія, Юля, Ахмед).
7. У березні ми вітаємо (мама, сестра, дружина, бабуся).
8. Учитель чекає (учень, школярка).
9. Викладач запитує (Анвар, Алі, Джавад, Хадіжа).
10. Товариші вітають (спортсмен, спортсменка, футболіст).

Вправа 4. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: Кого ви добре знаєте? (студент, подруга, Борис, Ніна)

Я добре знаю студента, подругу, Бориса, Ніну.

1. Що слухають студенти? (лекція, концерт, музика, пісня).
2. Кого слухають студенти? (професор, лаборант, секретар, медсестра).
3. Що вивчає ваш товариш? (урок, текст, пісня, слова).
4. Що ви вивчаєте? (мова, математика, фізика, біологія, хімія, НСМ).
5. Що Вісам купує на базарі? (ручка, олівець, зошит, словник, м'ясо, риба, рис).
6. Кого ви зустрічаєте в університеті? (друг, товариш, викладач, Аліна, Сергій).
7. На кого чекає ця дівчина? (Тетяна Володимирівна, подруга, мати, батько, сестра, брат).
8. Що він любить? (музика, спорт, театр, кіно, футбол, морозиво, чай, кава, картопля, рис).
9. Що пояснює викладач? (урок, слово, граматика, формула, закон).
10. Що повторює студентка? (алфавіт, вірш, дієслово, слова).

Вправа 5. Пишіть відповіді. Використовуйте слова в дужках і зразок.

Зразок: Хто на кого чекає в бібліотеці? (Віктор, Хуан)
Віктор чекає на Хуана в бібліотеці.

1. Хто кого добре знає? (Ольга, Ніна).
2. Хто кого любить? (Хасан, Марта).
3. Хто кого погано розуміє українською? (студент, викладач).
4. Хто кого чекає в їдальні? (Стефан, Сабрина).
5. Хто кого бачив учора у клубі? (Амін, подруга).
6. Хто кого запитує? (викладач, студентка).
7. Хто кого зустрічає в аеропорту? (батько, син).
8. Хто кого слухає на концерті? (Ми, співачка).
9. Хто кого згадує щодня? (мати, донька).
10. Хто кого бачить у магазині? (покупець, продавець).

Вправа 6. Читайте відповіді. Говоріть запитання.

Зразок:	..... ?	..... ?
	Я бачив фільм.	Я бачив секретарку.
	Що ти бачив?	Кого ти бачив?

1. ....?
Він купує рис і м'ясо.
2. ....?
Ми розуміємо викладача.
3. .... ?
Студенти пишуть вправу.
4. .... ?
Мій друг уранці п'є каву.
5. .... ?
Вона любить їсти курку.
6. .... ?
Ми знаємо розклад.
7. .... ?
Мама готує плов.
8. ... ?

Викладач запитує студента і студентку.

9. .... ?

Ми поважаємо лікаря.

10..... ?

Онуки пам'ятають дідуся і бабусю.

Вправа 6. Відповідайте на запитання.

1. Що ти любиш?
2. Що ти слухаєш?
3. Що ми дивимось у кінотеатрі?
4. Кого ти любиш?
5. Кого ти слухаєш?
6. Кого ти бачиш щодня в університеті?
7. Що ти їси вранці?
8. Що твої друзі люблять пити на перерві?
9. Хто відчиняє двері?
10. Кого запитує Мохамед?
11. Де ти слухаєш викладача?
12. Що ти пишеш у зошиті?
13. Хто пише модель на дошці?
14. Що ти береш у їдальні?

Знахідний відмінок іменників (множина)

Запитання КОГО?

Таблиця 10

Н.в. (1) хто?	Н.в. (1) хто?	З.в (О4) кого?	Закінчення
ВІН студент викладач лікар батько іноземець Андрій	ВОНИ студенти викладачі лікарі батьки іноземці Андрії	ВОНИ студентів викладачів лікарів батьків іноземців Андріїв	→-И→-ІВ ар→-І→-ІВ ц→-І→-ІВ -Ії→-ІїВ
!!! друг	друзі	друзів	ВИНЯТКИ

ВОНА	ВОНИ	ВОНИ	
подруга	подруги	подруг	-А→-И→-□
студентка	студентки	студентОк	
сусідка	сусідки	сусідОк	
домогосподарка	домогосподарки	домогосподарОк	-Я→-І→-Ь
сестра	сестри	сестЕр	
бабуся	бабусі	бабусь	-Ь → -І → -ЕЙ
Нінель	Нінелі	Нінелей	-ІЯ → -ІЇ → -ІЙ
Юлія	Юлії	Юлій	
донька	доньки	доньок	
мати	матері	матерів	ВИНЯТКИ
людина	люди	людей	
дитина	діти	дітей	
ВОНО	ВОНИ	ВОНИ	
маля	малята	малят	-Я → -ЯТА-→ -ЯТ
хлоп'я	хлоп'ята	хлоп'ят	-А → -АТА-→ -АТ
дівча	дівчата	дівчат	
дитинча	дитинчата	дитинчат	
дитя	діти	дітей	

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Як ми утворюємо форму О₄ (іменники-істоти, множина)

1. Знаю називний відмінок (**1, singular**)
2. Знаю рід іменника (**він, вона**)
3. Утворюю форму знахідного відмінка множина (**О₄plural**)

	1 sing.	О₄ plural		1 sing.	О₄ plural
ВІН	-□	-ів	ВОНА	-а	-□
	-й	-їв		-я	-ь
	-ь	-ів		-ь	-ей
				-ія	-ій

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

11. Лікарі лікують пацієнтів.
12. Фармацевти продають ліки.
13. Мама готує страви.
14. Я люблю дідусів і бабусь.
15. Ми запрошуємо іноземців.

Знахідний відмінок особових займенників

Таблиця 11

Н.в. (1) хто?	З.в. (О ₄) кого?	З.в. (О ₄) на кого?	
я	мене	на мене	Мама любить мене
ти	тебе	на тебе	Син слухає тебе.
він (воно)	його	на нього	Сусідка бачила його.
вона	її	на неї	Ми вітаємо її.
ми	нас	на нас	Вони розуміють нас.
ви	вас	на вас	Ми знаємо вас.
вони	їх	на них	Лікар лікує їх.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

	S хто?	О ₄ кого?	
себе	Це я. Це ти. Це він. Це я. Це ти. Це вона.	я – я → себе ти – ти → себе він – він → себе я – ти ≠ себе ти – він ≠ себе вона – я ≠ себе я – вона ≠ себе	Я бачу себе на фото. Ти бачиш себе на фото. Він бачить себе на фото. Я бачу тебе на фото. Ти бачиш його на фото. Вона бачить мене на фото. Я бачу її на фото.

Вправа 9. Пишіть речення. Використовуйте займенники у знахідному відмінку.

Зразок: Це моє ліжко.

Я бачу його.

1. Це моя кімната. Я щодня прибираю .....
2. Ось зошит і ручка. Ти купив ... у супермаркеті «АТБ».
3. Це Марта, а це її книжка. Вона читає ... на перерві.
4. Це викладачі, а це студенти. Вони слухають ... на консультації.

5. Це ваша **стаття**? Коли ви писали ... ?
6. Це **я** і мої батьки. Вони люблять ... .
7. Це **ми**. Декан запросив ... у кабінет.
8. Це **студенти**. Ми вже знаємо ... .
9. Це **Лідія**. Я запросив ... у кіно.
10. Це **ми**. Друзі чекають ... на першому поверсі.

Вправа 10. Пишіть речення. Використовуйте потрібний займенник.

Зразок: У мене є українські друзі. Я часто запрошуюю ... до себе в гості.

У мене є українські друзі. Я часто запрошуюю **їх** до себе в гості.

1. Де пані Надія? – Я бачив ... у буфеті.
2. У мене є подруга. Я часто запрошуюю ... в кафе.
3. Мої батьки живуть у Марокко. Я давно ... не бачив.
4. Ти вільний сьогодні? Я чекаю . у боулінг-клубі.
5. Де мій паспорт? Я бачив ... учора на столі.
6. Де твої гроші? – Я поклав ... у кишеню.
7. Ти знаєш мою подругу? – Так, я знаю ... .
8. Пані Оксана викладає біологію. Ви бачили ... сьогодні?
9. Студенти читали текст. Вони розуміють ... ?
10. Я люблю українські пісні, тому я часто слухаю ... .
11. Ви отримали «Посвідку»? Секретар хоче бачити ... і ... .
12. Ми запізнюємося, зачекайте ..., будь ласка.

Вправа 11. Пишіть речення. Використовуйте потрібний займенник.

Зразок: - Ти чекаєш на Віктора? - Так, я чекаю на нього.

1. Ти чекаєш на Анну?
2. Віктор чекає на Марію?
3. Ганна чекає на лікаря?
4. Ви чекаєте на медсестру?
5. Він чекає на мене?
6. Ви чекаєте на Ірину та Наталю?

7. Ти чекаєш на декана?
8. Вони чекають на секретаря?
9. Ви чекаєте на друзів?
10. Студенти чекають на викладача?

Знахідний відмінок прикметників

Таблиця 12

він		
Н.в. (1) Який?	закінчення	З.в. (О ₄) Який?
перший гарний великий <u>парк</u> зимовий	З.в. = Н.в. О ₄ = 1	перший гарний великий <u>парк</u> зимовий
м'яка група		
третій сусідній <u>будинок</u> останній домашній осінній <u>костюм</u> синій	З.в. = Н.в. О ₄ = 1	третій сусідній <u>будинок</u> останній домашній осінній <u>костюм</u> синій
він		
Н.в. (1) Який?	закінчення	З.в. (О ₄) Якого?
перший гарний український <u>друг</u> щирий хороший	-ий → -ого	першого гарного українського <u>друга</u> щирого хорошого
м'яка група		
третій останній <u>син</u>	-ій → -ього	третього останнього <u>сина</u>
вона		
Н.в. (1) Яка?	закінчення	З.в. (О ₄) Яку?
перша гарна <u>подруга</u> українська велика лекційна <u>аудиторія</u>	-а → -у	першу гарну <u>подругу</u> українську велику лекційну <u>аудиторію</u>
м'яка група		

третя остання	<u>донька</u>	-я → -ю	третю останню	<u>доньку</u>
домашня синя	<u>шапка</u>		домашню синю	<u>шапку</u>
ВОНО				
Н.в. (1) Яке?			З.в. (О ₄) Яке?	
перше гарне цікаве <u>завдання</u> велике		З.в. = Н.в. О ₄ = 1	перше гарне цікаве <u>завдання</u> велике	
м'яка група				
сине осінне	<u>небо</u> <u>сонце</u>	З.в. = Н.в. О ₄ = 1	сине осінне	<u>небо</u> <u>сонце</u>
ВОНИ				
Н.в. (1) Які?		закінчення	З.в. (О ₄) Які?	
перші гарні цікаві <u>ігри</u> зимові		З.в. = Н.в. О ₄ = 1	перші гарні цікаві <u>ігри</u> зимові	
м'яка група				
треті сусідні <u>будинки</u> останні домашні осінні <u>черевики</u> сині		З.в. = Н.в. О ₄ = 1	треті сусідні <u>будинки</u> останні домашні осінні <u>черевики</u> сині	
ВОНИ				
Н.в. (1) Які?			З.в. (О ₄) Яких?	
перші гарні українські <u>друзі</u> щирі хороші		-і → -их	перших гарних українських <u>друзів</u> щирих хороших	
м'яка група				
треті останні <u>діти</u>		-і → -іх	третіх останніх <u>дітей</u>	

Вправа 12. Читайте речення. Говоріть запитання.

Зразок: Я поважаю старшого брата.

Якого брата ти поважаєш?

1. Я бачив серйозного викладача.
2. Ми розуміємо нового студента.
3. Я люблю молодшу сестру.
4. Ми любимо мудрого батька.
5. Я читаю легке запитання.
6. Я поважаю доброзичливу людину.
7. Ми пишемо складні завдання.
8. Ми цінуємо талановитого студента.
9. Щоранку друзі п'ють зелений чай.
10. Я їм смачне яблуко.
11. Лікар оглядає останніх пацієнтів.
12. Я зустрічав гарну дівчину.
13. Мама готує святкову вечерю.
14. Ми навчаємо розумних студентів.
15. Вони вітають нових земляків.

Вправа 13. Пишіть речення. Використовуйте слова в дужках.

Зразок: Це Муаєд. Він має (зелена сорочка).   Муаєд має зелену сорочку.

1. Це Гіта. Вона має (блакитні джинси і біла блуза).
2. Це Давид. Він має (нова квартира, старе авто).
3. Це Ернест. Він має (велика родина, двоповерховий будинок).
4. Це Яна. Вона має (шкільні зошити, шкільна сумка).
5. Це Ірина. Вона має (нова сукня, стильні кросівки).
6. Це Мухаммад. Він має (футбольний м'яч, нова футбольна форма).
7. Це Локман. Він має (довге волосся, коротка борода).
8. Це Марва. Вона має (яскрава сукня, стильні туфлі).
9. Це Богдан. Він має (класичний костюм, біла сорочка, чорні туфлі).
10. Це Отман і Хішам. Вони мають (одна сумка, два телефони).

Вправа 14. Пишіть речення. Використовуйте слова з дужок.

Зразок: В Україні я часто згадую (рідне місто, стара школа, футбольний майданчик, кондитерська крамниця).

В Україні я часто згадую рідне місто, стару школу, футбольний майданчик, кондитерську крамницю.

1. Ахмед любить готувати (національна страва, овочевий салат, східні солодощі).
2. Галина зустрічала в магазині (давня подруга, гарна дівчина, нова студентка).
3. У центрі студенти бачили (старовинні будинки, міську бібліотеку, незвичайний пам'ятник).
4. Друзі купують у магазині (молода картопля, соковита морква, свіжа зелень).
5. Ти забув у класі (синя ручка, простий олівець, старий підручник).
6. Василь вибирає на ринку (теплий одяг, зимове взуття, цікаві книги).
7. Студенти відвідували (художні виставки, класичний концерт, наукова конференція).
8. Мій брат любить пити (газована вода, апельсиновий сік, тепле молоко).
9. Викладач перевіряє (домашнє завдання, контрольна робота, підсумковий тест).
10. Водій купив (свіжа газета, спортивний журнал, кросворди).
11. Ми вивчаємо (українська мова, математика, хімія, фізика, біологія, українська історія)
12. Аднан фотографує (центральний парк, вулиця Соборності, старий друг, нова подруга).
13. Я люблю (рідна країна, рідне місто, дорогі батьки, рідні брати та сестри).
14. Студенти вже бачили (центральний парк, маленькі полтавські вулиці, красиві українські дівчата, гостинні полтавці).
15. Усі добре пам'ятають (безтурботне дитинство, щаслива юність, перші друзі, вимогливі викладачі).

16. У фільмі ми бачили (чудова природа, цікаві події, романтична героїня, сміливий герой).
17. Моя сестра запросила в гості (нова подруга, кращий друг).
18. У поліклініці ми бачили (досвідчений лікар, молода медсестра, сучасний стоматологічний кабінет).
19. У банку я чекав на (головний економіст, старший касир, компетентна консультація).

Вправа 15. Пишіть речення. Змінійте форми множини на форми однини.

Зразок: Віктор дивився **цікаві фільми**.

Віктор дивився **цікавий фільм**.

1. Марта читала нові книжки.
2. Махмуд слухав українські пісні.
3. Діти дивилися цікаві мультфільми.
4. Українці розуміють іноземних студентів.
5. Викладач запитував нових студенток.
6. Ми чекаємо українських друзів.
7. Вони люблять старших сестер і молодших братів.
8. Викладач пояснює граматичні форми.
9. Ми вивчаємо нові дієслова.
10. Іноземці поважають українські закони.
11. Я їв смачні полтавські тістечка.
12. Декан вітає найкращих випускників.
13. Ми знаємо сімейних лікарів і маніпуляційних медсестер.

Вправа 16. Читайте відповіді. Пишіть запитання.

Зразок: ..... ?

Я знаю **веселу** дівчину.

Яку дівчину ти знаєш?

1. .... ?

Ми чекаємо **на сімейного** лікаря.

2. .... ?
Вони розуміють **нових** друзів.

3. .... ?
Сестра вітає **старших** братів.

4. .... ?
Алі вміє готувати **національну** страву.

5. .... ?
Я люблю **молодшу** сестру.

Знахідний відмінок присвійних займенників

Таблиця 13

Н.в. (1)	З.в. (О4)	
ВІН чий?	чийого? істота	чий? неістота
мій	МОГО	як Н.в. (1)
твій	ТВОГО	
наш	НАШОГО	
ваш	ВАШОГО	
їхній	ЇХНЬОГО	
той	ТОГО	
цей	ЦЬОГО	
свій	СВОГО	
ВОНО чие?	чийого? істота	чие? неістота
моє	МОГО	як Н.в. (1)
твоє	ТВОГО	
наше	НАШОГО	
ваше	ВАШОГО	
їхнє	ЇХНЬОГО	
те	ТОГО	
це	ЦЬОГО	
своє	СВОГО	
ВОНА чия?	чию?	
моя	МОЮ	
твоя	ТВОЮ	
наша	НАШУ	
ваша	ВАШУ	
їхня	ЇХНЮ	
та	ТУ	
ця	ЦЮ	
своя	СВОЮ	

ВОНИ чий?	чий? істота	чий? неістота
мої	моїх	як Н.в. (1)
твої	твоїх	
наші	наших	
ваші	ваших	
їхні	їхніх	
ті	тих	
ці	цих	
свої	своїх	

Присвійні займенники **ЙОГО, ЇЇ** не змінюються!

Вправа 17. Пишіть речення. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: У ідальні я зустрів ... . (мій новий друг)

У ідальні я зустрів **мого нового друга**.

1. Вони люблять слухати ... (ця відома співачка).
2. Я захворів і прошу ... (мої кращі друзі) купити ліки.
3. Максим вітає ... (свої марокканські друзі).
4. Я беру ... (їхні газети й журнали).
5. Ми поважаємо ... (наші батьки та вчителі).
6. Я бачив ... в клубі. (твоя молодша сестра).
7. У деканаті ми чекали ... (ваш декан та ваша нова секретарка).
8. Ахмед запрошує у кафе ... (його новий друг і нова подруга).
9. Студенти люблять слухати лекції ... (той відомий професор).
10. Я читала на сайті ... (одна цікава публікація).

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК

Непрямий об'єкт

Запитання ПРО КОГО? ПРО ЩО?

Дієслова, що потребують знахідного відмінка (непрямий об'єкт)

інфінітив		О ₄ ПРО КОГО?
розповідати І	я розповідаю, ти розповідаєш, вони розповідають	про друга, про подругу
розмовляти І	я розмовляю, ти розмовляєш, вони розмовляють	про місто, про родину
говорити ІІ	я говорю, ти говориш, вони говорять	про пацієнта, про операцію
думати І	я думаю, ти думаєш, вони думають	про екзамен, про свято
пам'ятати І	я пам'ятаю, ти пам'ятаєш, вони пам'ятають	про батьків про завдання
забувати І	я забуваю, ти забуваєш, вони забувають	про хворобу про відпочинок
згадувати І	я згадую, ти згадуєш, вони згадують	про сім'ю про друзів
питати І /	я питаю, ти питаєш, вони питають	про фільм,
запитувати І	я запитую, ти запитуєш, вони запитують	про тренування
мріяти І	я мрію, ти мрієш, вони мріють	про подорож, про кохання
турбуватися І	я турбуюся, ти турбуєшся, вони турбуються	про батька, про матір
піклуватися І	я піклуюся, ти піклуєшся, вони піклуються	про дітей, про бабусю
читати І		про Україну, про лікаря
писати І		про батьківщину

Хто? (1)	Про кого? (О4)	
я	про мене	Я студент. Мама думає про мене.
ти	про тебе	Ти хворієш? Викладач запитував про тебе.
він	про нього	Це лікар. Про нього говорили в новинах.
вона	про неї	Це Україна. Про неї пишуть у газетах.
ми	про нас	Ми студенти. Про нас піклуються батьки.
ви	про вас	Ви діти. Про вас турбуються дорослі.
вони	про них	Вони відпочивають. Про них розповідає Айман.

Вправа 18. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова з дужок.

Зразок: Про що /про кого ти розповідаєш увечері? (Україна, Полтава, викладачі, друзі)

Я розповідаю **про** Україну, Полтаву, викладач**ів**, друз**ів**.

1. Про що/про кого друзі розповідають зараз? (батьківщина, батьки, рідне місто)
2. Про що студентки говорять на перерві? (цікава подорож, стильні зачіски, вечірня сукня, новий телефон)
3. Про що Мохамед читає? (улюблений спорт, політика, музика)
4. Про що/про кого розпитує мама? (медичний університет, нові друзі)
5. Про кого/про що згадує Лейла? (шкільні подруги, смачні страви, тепле море)
6. Про що турбується батько? (майбутнє життя, професія, родина)
7. Про що Сейф пише? (своя група, студентський гуртожиток, наш центр)
8. Про що викладач запитує на уроці? (домашнє завдання, наше самопочуття, вільний час)
9. Про кого/про що люблять розмовляти мами? (діти, здорова їжа, дитячі іграшки)
10. Про що/про кого згадують випускники? (навчально-науковий центр, товариші, викладачі, друзі, іспити, екскурсії)

Вправа 19. Пишіть речення. Використовуйте зразок і необхідний займенник.

Зразок: У мене є українські **друзі**. Я часто запрошуюю ... до себе в гості.

У мене є українські друзі. Я часто запрошуюю **їх** до себе в гості.

1. Моя старша **сестра** живе в Катарі. Я часто думаю ... .
2. Брат навчався на підготовчому **відділенні**. Він часто розповідає ... .
3. Вчора був **екзамен**. Студент запитує ... .
4. **Ти** навчався у навчально-науковому центрі. Викладач розповідав ... .
5. **Студентка** живе в четвертому гуртожитку. Секретар говорив ... .
6. **Студенти** закінчують медичний університет. Викладачі пам'ятають ... .
7. У Аміра був **день** народження. Лейла згадувала ... .
8. Зараз **ми** самостійно живемо в Полтаві. Батьки турбуються ... .
9. **Полтава** – зелене й тихе місто. Я пишу в листі ... .
10. Ми вивчаємо українську мову й пишемо **тести**. Ми думаємо ... .
11. Це ПДМУ. Фатіма розповідає ... .
12. **Україна** – велика країна. Друзі читають ... .
13. Мої **товариші** навчаються на медичному факультеті. Тато запитує ...

Вправа 20. Читайте текст. Використовуйте займенники.

Я іноземний студент. Мене звати Нуралдін. Я майбутній лікар. Зараз я навчаюся в медичному **університеті**. Ще вдома я читав про ... в інтернеті. Зараз **я** живу самостійно. А раніше батьки турбувалися про ... . **Тато й мама** далеко. Я часто згадую про ... . **Полтава** – маленьке й затишне місто. Я пишу про ... .

ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК

Непрямий об'єкт

Запитання У/ В ЩО?

грати І у що? (спортивні та інші ігри)

Петро грає у футбол.

Василь добре грає у шахи.

Вправа 21. Пишіть речення. Використовуйте зразок і необхідний займенник.

Зразок: Ми любимо спорт. Особливо часто ми (грати) (сквош).

Ми любимо спорт. Особливо часто ми граємо у сквош.

1. Ахмед разом з друзями щосуботи (грати) (футбол).
2. Я люблю (грати) (баскетбол).
3. Ти (грати) (комп'ютерні ігри)?
4. Лейла (грати) («Монополія»).
5. Ми (грати) (волейбол).
6. Ви (грати) (крикет).
7. Вони люблять (грати) (поло).
8. Моя подруга (любити) (грати) (боулінг).
9. Мій тато любить (грати) (нарди).
10. Наша команда (грати) (гольф).

Знахідний відмінок

Непрямий об'єкт

Запитання НА КОГО? НА ЩО?

інфінітив		О₄ НА КОГО? НА ЩО?
дивитися II	я дивлюсь, ти дивишся, вони дивляться	на друга, на картину
розраховувати I	я розраховую, ти розраховуєш, вони розраховують	на лікаря, на тебе
сподіватися I	я сподіваюся, ти сподіваєшся, вони сподіваються	на зустріч, на диво
покладатися I	я покладаюся, ти покладаєшся, вони покладаються	на мене, на здоровий глузд
!!! схожий, схожа, схоже	Він схожий Вона схожа	на артиста на брата
схожі	Повідомлення схоже Студенти схожі	на правду на батьків

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ! СХОЖІ ОДИН НА ОДНОГО

Вправа 22. Пишіть речення. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Син схожий (батько). Син схожий **на** батька.

1. Донька схожа (мама).
2. Онук схожий (бабуся).
3. Онучка схожа (дідусь).
4. Брат схожий (я).
5. Я схожий (він).
6. Діти схожі на (батьки).
7. Мій племінник схожий (сестра).
8. Мої двоюрідні брати схожі (дядько, тітка).
9. Арабська граматика не схожа (українська).
10. Ця машина схожа (та).

Вправа 23. Пишіть речення. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Чому ти не телефонуєш? Я розраховую (ти).

Чому ти не телефонуєш? Я розраховую **на тебе**.

1. На прогулянці я з цікавістю дивлюся (блакитне небо, яскраве сонце, красиві дерева).
2. Мій друг захворів і ми чекаємо (сімейний лікар).
3. В Україні я розраховую (допомога, батьки).
4. На контрольній роботі я сподіваюся (свої знання й своя пам'ять).
5. У прийнятті серйозних рішень ми покладаємося (інтуїція, досвід, поради).
6. Я люблю дивитися (вода, вогонь).
7. Студенти чекають в аудиторії (викладач, лектор).
8. Сьогодні моя подруга розраховує (моя підтримка).
9. Я маю проблему і сподіваюся (твоя допомога).
10. Інколи доцільно покладатися (думка інших).

Знахідний відмінок на позначення причини, порівняння

інфінітив		О ₄ ЗА КОГО? ЗА ЩО?
платити II	я плачу, ти платиш, вони платять	за друга, за навчання
дякувати I	я дякую, ти дякуєш, вони дякують	за пораду, за подарунок
карати I	я караю, ти караєш, вони карають	за провину за порушення
ляяти I	я ляю, ти лаєш, вони лають	за запізнення, за неохайність
нагороджувати I	я нагороджую, ти нагороджуєш, вони нагороджують	за перемогу, за дослідження

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Ми вживаємо знахідний відмінок (О₄), коли порівнюємо об'єкти

	більше ≠ менше	
що	дешевше ≠ дорожче	за що
	важче ≠ легше	
	корисніше	

Вправа 24. Пишіть речення. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Ми платимо ... в автобусі 8 гривень. (проїзд)

Ми платимо за проїзд в автобусі 6 гривень.

1. Я подякував лікарю ... (допомога)
2. Порушників карають ... (перевищення швидкості)
3. Батько лаяв сина ... (запізнення)
4. Ректор нагородив студента-спортсмена ... (перемога в змаганні)
5. У банку я платив ... («Посвідка»)
6. Я завжди дякуватиму батькам ... (змога навчатися в Україні)

7. Сонце більше ... (Земля)
8. М'ясо дорожче ... (картопля)
9. Овочі та фрукти корисніші ... (фастфуд)
10. Золото дорожче ... (срібло)

Знахідний відмінок на позначення часу

Запитання **КОЛИ? СКІЛЬКИ ЧАСУ? ЯК ДОВГО?**

ДНІ ТИЖНЯ

Який день?	Коли?
понеділок	у понеділок
вівторок	у вівторок
середя	у середу
четвер	у четвер
п'ятниця	у п'ятницю
субота	у суботу
неділя	у неділю

Вправа 25. Пишіть речення. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Коли буде тренування? (понеділок)

Тренування буде у понеділок.

1. Коли був дощ? (вівторок)
2. Коли буде контрольна робота? (п'ятниця)
3. Коли буде концерт? (середя)
4. Коли друзі гратимуть у крикет? (субота, неділя)
5. Коли вони відпочивають? (субота, неділя)
6. Коли студенти працюють в лабораторії? (вівторок, п'ятниця)
7. Коли буде біологія? (четвер)
8. Коли була хімія? (понеділок)
9. Коли буде екскурсія? (субота)
10. Коли будуть збори? (п'ятниця)
11. Коли ви відпрацюєте НСМ? (середя)

Позначення часу дії у минулому та майбутньому

КОЛИ?

Таблиця 14

потім (коли?)		ЩО? (час)	раніше (коли?)	
через / за	хвилину	ХВИЛИНА	хвилину	тому
	годину	ГОДИНА	годину	
	тиждень	ТИЖДЕНЬ	тиждень	
	місяць	МІСЯЦЬ	місяць	
	рік	РІК	рік	

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

СКІЛЬКИ ЧАСУ? ЯК ДОВГО?

1	2, 3, 4	5, 6, 7 ...
Один день, тиждень, місяць, рік	Два, три, чотири дні, тижні, місяці, роки	П'ять, шість ... днів, тижнів, місяців, років
Одну хвилину, годину, ніч	Дві, три, чотири хвилини, години, ночі	П'ять, шість хвилин, годин, ночей

Вправа 26. Пишіть речення. Використовуйте зразок, слова в дужках і прийменник **тому**.

Зразок: Коли було Новорічне свято? (тиждень)

Свято було **тиждень** **тому**.

1. Коли ви писали тест? (тиждень)
2. Коли товариш навчався на першому курсі? (рік)
3. Коли подруга купила пальто? (2 дні)
4. Коли друг купив комп'ютер? (місяць)
5. Коли ви приїхали в Полтаву? (2 місяці)
6. Коли ти телефонував у Марокко? (день)
7. Коли твій брат навчався в школі? (2 роки)
8. Коли ти закінчив школу? (пів року)
9. Коли тато купив телефон? (3 тижні)

Вправа 27. Пишіть речення. Використовуйте зразок, слова в дужках і прийменник **через**.

Зразок: Коли буде наступне тренування? (одна година)

Наступне тренування буде **через** одну годину.

1. Коли буде Новий рік? (2 тижні)
2. Коли будуть канікули? (3 місяці)
3. Коли буде перерва? (15 хвилин)
4. Коли ви відпочиватимете на батьківщині? (пів року)
5. Коли буде вечір? (3 дні)
6. Коли буде весна? (2 місяці)
7. Коли буде тестування? (година)
8. Коли буде контрольна робота? (день)
9. Коли ви гратимете у футбол? (тиждень)

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Таблиця 16

Скільки часу?	Як довго?	На скільки?
Місяць, рік, тиждень	одну годину	на тиждень, на місяць, на рік
Годину, хвилину	Увесь день, всю ніч	на годину, на всю ніч
	Цілий вечір, цілу ніч	на цілий день

Вправа 28. Пишіть речення. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: Як довго ти навчатимешся в навчально-науковому центрі? (цілий рік)

Я навчатимуся в навчально-науковому центрі **цілий рік**.

1. Скільки часу ти відпочивав? (увесь день)
2. На скільки часу ти береш книгу? (1 година)
3. Як довго ви працюєте щодня? (6 годин)
4. Скільки часу ти прибирав кімнату? (вся субота)
5. Скільки часу ви вивчаєте математику (один тиждень)
6. Як довго він хворів? (цілий тиждень)
7. Чому ти такий втомлений? Я не спав (ціла ніч).
8. Чому ти така щаслива? Я вчила біологію (усі вихідні) і отримала «5».
9. Учора була прекрасна погода. Ми гуляли (увесь вечір).
10. Ми намагалися розв'язати задачу (ціла година).

Вправа 29. Відповідайте на запитання.

Зразок: Як довго твій кузен живе в Україні? (3, рік)

Він живе в Україні 3 роки.

1. На скільки ти береш цю книгу? (субота)
2. Коли буде дзвінок? (15, хвилинка)
3. Коли ти купив телефон? (3, день)
4. Скільки часу ти виконуєш домашнє завдання? (3, година)
5. Коли студенти відпочивають? (субота, неділя)
6. Коли будуть зимові канікули? (2, тиждень)
7. Як довго ти вчився у школі? (12, рік)
8. На скільки часу ти їдеш у гості? (місяць)
9. Як довго ви грали у волейбол? (2, година)
10. На скільки ми зустрінемося? (1, година)

Знахідний відмінок на позначення напрямку руху

Запитання КУДИ?

Йти (іти) – ходити

Їхати – їздити

Піти – поїхати

Куди?(в/у на)

Прийти – приїхати

Поспішати

Запізнюватися

Повторіть дієслова руху

йти/іти →	ходити ↔	їхати →	їздити ↔
я йду	я ходжу	я їду	я їжджу
ти йдеш	ти ходиш	ти їдеш	ти їздиш
він, вона йде	він ходить	він їде	він їздить
ми йдемо	ми ходимо	ми їдемо	ми їздимо
ви йдете	ви ходите	ви їдете	ви їздите
вони йдуть	вони ходять	вони їдуть	вони їздять
йшов, йшла, йшли	ходив, ходила, ходили	їхав, їхала, їхали	їздив, їздила, їздили

Вправа 30. Читайте діалоги.

		
<p>1. – Куди ти йдеш, Ахмеде? – В аудиторію. А ти? – Я йду в деканат.</p>	<p>2. – Студенти, куди ви йдете? – Друга пара – анатомія. Ми йдемо на кафедру.</p>	<p>3. – Самір іде в магазин? – Ні, він іде в парк гуляти.</p>
		
<p>4. - Куди ви їдете? - Ми їдемо в університет.</p>	<p>5. – Ти в університет їздиш чи ходиш пішки? -Я їжджу в університет на метро, бо живу далеко.</p>	<p>6. - Світлано, я бачив, що вчора ти їхала на таксі. - Так, учора я дуже поспішала, тому їхала на таксі.</p>

Вправа 31. Пишіть речення. Зверніть увагу на прийменники в/на.

Зразок:

я	йти	в	університет	на	лекція
---	-----	---	-------------	----	--------

Я йду в університет на лекцію.

я ти він вона ми ви діти мої друзі студент лікар викладач	йти їхати	в	лабораторія спортзал аудиторія гуртожиток аеропорт клас університет кімната парк лікарня аптека	на	робота урок заняття пара збори кухня зупинка площа батьківщина вокзал
---	--------------	---	---	----	--

Вправа 32. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова у дужках.

Зразок: Куди ти йдеш? (пара)

Я йду на пару.

1. Куди йде ваш друг? (площа)
2. Куди ви йдете? (деканат)
3. Куди він іде? (буфет)
4. Куди йдуть ваші друзі? (заняття)
5. Куди їде ваша група? (екскурсія)
6. Куди йде лікар? (поліклініка)
7. Куди йдуть діти? (школа)
8. Куди ви їдете? (батьківщина)
9. Куди їде Марія? (Львів)
10. Куди їде Алі? (Лівія)

Завдання 33. Відповідайте на запитання. Використовуйте дієслова **їздити** – **їхати**.

Зразок: Ми любимо ... в парк на атракціони.

Ми любимо **їздити** в парк на атракціони.

1. Я люблю ... в Європу.
2. Студенти часто ... у Київ.
3. Коли Міна ... в університет, вона бачила Мохамеда.
4. Вони ... на стадіон щоранку.
5. Позавчора він ... у стоматологічний кабінет.
6. Друзі люблять ... на море.
7. Коли Данило й Сабрина ... в Київ, вони бачили маленькі українські села.
8. Мої батьки щороку ... відпочивати в Карпати.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Дієслова **піти** – **поїхати**, **прийти** – **приїхати** вживаємо у минулому та майбутньому часі.

Дієслова **піти** – **поїхати** означають початок руху, а дієслова **прийти** – **приїхати** – закінчення руху.

	піти	поїхати	прийти	приїхати
Учора, раніше	пішов, пішла, пішли	поїхав, поїхала, поїхали	прийшов, прийшла, прийшли	приїхав, приїхала, приїхали
Завтра, потім	Я піду Ти підеш Він піде Ми підемо Ви підете Вони підуть	Я поїду Ти поїдеш Він поїде Ми поїдемо Ви поїдете Вони поїдуть	Я прийду Ти прийдеш Він прийде Ми прийдемо Ви прийдете Вони прийдуть	Я приїду Ти приїдеш Він приїде Ми приїдемо Ви приїдете Вони приїдуть

Вправа 34. Відповідайте на запитання. Використайте слова з дужок.

Зразок: Куди ти йдеш? (спортивний клуб)

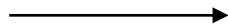
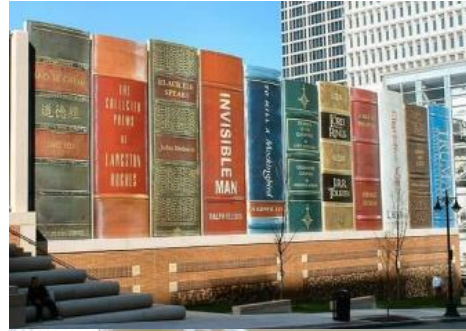
Я йду в спортивний клуб.

1. Куди вони ходили вчора? (художній музей)
2. Куди студенти йдуть на перерві? (їдальня, кафе)
3. Куди ти так поспішаєш? («Нова пошта»)
4. Куди вона пішла? (лікарня, лабораторія)
5. Куди він ходить щоранку? (університет, заняття)
6. Куди ми поїдемо на канікулах? (цікава подорож)
7. Куди вони їздили на цьому тижні? (Київ)
8. Куди запізнюються друзі? (контрольна робота)
9. Куди студенти підуть у суботу ввечері? (драматичний театр, вистава)
10. Куди ви приїхали навчатися? (Україна, Полтава, медичний університет)

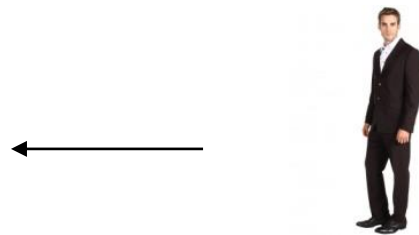
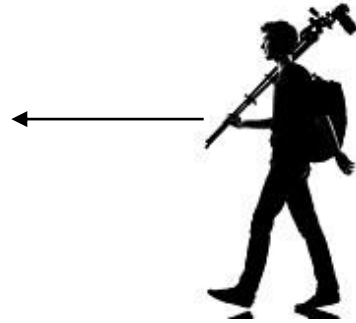
Вправа 35. Пишіть речення. Використовуйте фото та зразок.

Зразок: Бабуся йде в поліклініку.

Вправа 36. Пишіть речення. Використовуйте дієслова **йти – ходити, їхати – їздити**.

Зразок: Ми любимо ... в парк на атракціони.

Ми любимо **ходити** в парк на атракціони.

- Адель, коли ти жила в Україні, ти щотижня ... на екскурсії?
- Так, Аміне, майже щотижня я ... на екскурсії.
- А де ти була?
- Я ... у Харків, ... в історичний музей, ... в оперний театр.
- Ти ... в парк Горького?
- Ні, не ... . У мене було обмаль (мало) часу. Адже я була в Харкові тільки два дні.
- Адель, я хочу ... у Харків улітку. Ти хочеш ... . Так, я обов'язково ... у Харків. А Ахмед з Ліною теж ... з нами?
- Ахмед ... у Харків, а Ліна – ні. Вона ... туди на минулому тижні.
- Аміне, давай ... разом!
- Із задоволенням.

Вправа 37. а) Читайте текст. Пишіть запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: Надія Іванівна йде на перший поверх у бібліотеку.

Куди йде Надія Іванівна?

На перерві

Перерва. Студенти йдуть у коридор. У коридорі вони відпочивають, розмовляють, слухають музику, дивляться розклад. Халед і Самі швидко йдуть вниз, на перший поверх. На першому поверсі розташована студентська їдальня. Халед і Самі йдуть у їдальню обідати. Вони люблять обідати в університеті. Тут гарна їдальня. Вони зазвичай їдять суп, рис і салат. На сходах друзі зустрічають Саміра.

Самір йде нагору, на третій поверх в аудиторію. Він уже був у їдальні. Самір все робить швидко. На третьому поверсі він бачить Фатіму. Вона йде в деканат. У деканаті лежить її довідка. Фатіма завтра поїде у посольство, у Київ.

б) Що робили студенти на перерві?

в) А що ви робите на перерві?

ПОРІВНЯЙТЕ:

Бути **ДЕ?** (в/у, на)

Жити

Навчатися

Народитися

Працювати

Гуляти

Ми були **на зборах** у Києві.

Я живу **в Україні** в Полтаві.

Йти – ходити **Куди?**(в/у, на)

Їхати – їздити

Піти – поїхати

Прийти – приїхати

Поспішати

Запізнюватися

Ми їздили **на збори** у Київ.

Я приїхав **в Україну** в Полтаву.

Де? (О₆)	Куди? (О₄)
в університеті	в університет
на кафедрі	на кафедрі
в університетській їдальні	в університетську їдальню
у студентському клубі	у студентський клуб

Бути, навчатися + ДЕ? (у кімнаті, в Україні, в аудиторії, на факультеті, у деканаті, в університеті ...)

Йти/їхати + КУДИ? (у кімнату, в Україну, в аудиторію, на факультет, у деканат, в університет ...)

Вправа 38. Пишіть речення. Використовуйте дієслова **ходити** або **їздити**.

Зразок: Марія була в магазині. → Марія ходила в магазин.

Ми були на екскурсії. → Ми їздили на екскурсію.

1. Я був на кафедрі.
2. Тато був на роботі.
3. Вони були в центрі.
4. Сусід працює в лікарні.
5. Подруга була на вокзалі.
6. Брат був у школі.
7. Мама була в селі.
8. Батьки були в театрі.
9. Він був на батьківщині.
10. Ми були в університеті на лекції.

Вправа 39. Пишіть речення. Використовуйте зразки і дієслова **жити**, **їхати** + O_6 або O_4 .

Зразок: Це Вінниця. Олена ... .. Я ... ..

Це Вінниця. Олена **живе** у Вінниці. Я **поїду** у Вінницю.

1. Це Індія. Ашок ... (Індія). Учора він ... (Індія)
2. Це Польща. Марек ... (Польща). Він ... (Польща).
3. Це Йорданія. Раніше Амар ... (Йорданія). Улітку він ... (Йорданія).
4. Це Дніпро. Оксана ... (Дніпро). Завтра вона ... (Київ).
5. Це Америка. Даніель .... (Америка). Скоро він ... (Америка).
6. Це Париж. Раніше Жан ... (Париж). У серпні він ... (Париж).
7. Це Гіфті. Вона ... (Кенія). Вона планує ... (Кенія).

Вправа 40. Відповідайте на запитання. Використовуйте словосполучення в дужках і зразок.

Зразок: Де розташоване кафе?

Куди йдуть Ахмед і Рамі? (перший поверх)

Кафе розташоване на першому поверсі.

Ахмед і Рамі йдуть на перший поверх.

1. Де навчається її молодший брат? Куди він зараз іде? (наша нова міська школа)

2. Де любить гуляти Валя? Куди вона зазвичай ходить гуляти? (цей зелений тихий парк)
3. Де мешкають іноземні студенти? Куди вони йдуть увечері? (цей сучасний студентський гуртожиток)
4. Де навчається твій старший брат? Куди він іде вранці? (Полтавський державний медичний університет)
5. Де працює його батько? Куди він їде? (новий хімічний завод)
6. Де працює медсестра? Куди вона йде щоранку? (стоматологічна поліклініка)
7. Де дивився виставу Ерік? Куди він ходив учора? (музично-драматичний театр)
8. Де відпочивали друзі? Куди вони поїдуть улітку? (Чорне море)

Вправа 41. Змініть речення. Використовуйте зразок.

Зразок: Студенти їздили на цікаву екскурсію.

Студенти були на цікав**ій** екскурсії.

1. Я їздив у красзнавчий музей.
2. Учора ми ходили в клуб на святковий концерт.
3. Оксана ходила в овочевий магазин.
4. У суботу Сергій ходив у студентську поліклініку.
5. Улітку мій друг їздив на батьківщину.
6. У неділю я ходив у книжковий магазин.
7. Сьогодні вранці пан Олександр їздив у студентський гуртожиток.
8. Мій друг ходив у нову пральню.
9. Ми їздили у Харківський зоопарк.
10. Він ходив на перше побачення.
11. Лікарі ходили в інфекційне відділення.
12. Мої друзі їздили в йорданське посольство.

Вправа 42. Пишіть речення. Використовуйте слова з дужок.

Зразок: Ми написали тест і (піти, дім).

Ми написали тест і **пішли додому**.

1. Учора друзі поснідали й (піти, університет).
2. Ми купили квитки й (піти, кінотеатр).
3. Мій друг захворів і (поїхати, поліклініка).
4. Уранці Марина запізнювалася, тому (їхати, лекція) на таксі.
5. Моя подруга була (Харків) і (приїхати, Полтава) вчора ввечері.
6. Годину тому мій друг (приходити, моя кімната).
7. Я (поїхати, Бориспіль) зустрічати брата (аеропорт).

Вправа 43. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і дієслова **йти** і **бути**.

Зразок: Це деканат. Ахмед був (лекція). Він іде (деканат).

Це деканат. Ахмед **був на лекції**. Він **іде в** деканат.

1. Це коридор. Студенти були ... (клас). На перерві вони виходять ... (коридор).
2. Це поліклініка. Сабір був ... (поліклініка). Він пішов ... (аптека).
3. Це пошта. Олена працює ... (пошта). Вона щоранку йде ... (пошта).
4. Це піцерія. Мій друг чекає ... (піцерія). Я поспішаю ... (піцерія).
5. Це парк. Алі й Оксана гуляють ... (парк). Вони прийшли ... (парк) 10 хвилин тому.
6. Це концерт. Викладачі були ... (концерт) дві години. Зараз вони пішли (дім).
7. Тетяна була ... (університет). Пів години тому вона пішла ... (гуртожиток).

Вправа 44. Пишіть текст. Використовуйте зразок і слова в дужках у правильній формі.

Зразок: Учора ми (ходити) ... (кафедра), запитували ... (лекція) та ... (розклад) на наступний тиждень.

Учора ми ходили на кафедру, запитували про лекцію та про розклад на наступний тиждень.

Сьогодні ми (йти) ... (театр) ... (сучасна вистава). Ми дивитимемось (вистава) ... (нові та старі традиції). ... (ця п'єса) автор розповідає ... (любов та дружба). Ми багато чули ... (ця п'єса), читали ... (Інстаграм) (допис) ... (вона), але тільки сьогодні купили квитки ... (ця вистава). Я радо дивитимусь (вона), а потім розповідатиму ... (вона) в університеті.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

класти I що? куди?	я кладу, ти кладеш, вони кладуть	зошит у рюкзак книжку на стіл
ставити II що? куди?	я ставлю, ти ставиш, вони ставлять	каструлю на плиту
вішати що? куди?	я вішаю, ти вішаєш, вони вішають	куртку у шафу халат на стілець

Вправа 45. Відповідайте на запитання.

1. Що ви кладете в сумку, коли збираєтесь на заняття?
2. Куди студенти кладуть книжки на уроці?
3. Куди викладач ставить вазу?
4. Що кладе черговий студент на дошку?
5. Куди ви вішаєте куртки?
6. Що Ахмед кладе на стіл?
7. Що офіціант ставить на ваш стіл у кафе?
8. Куди люди кладуть гроші?
9. Ви купили молоко. Куди ви його ставите?
10. Куди ви ставите взуття?

ПОВТОРЮЙМО!

Вправа 46. Пишіть запитання та відповіді на них.

Зразок: Учора ми купили овочі.

Які овочі ви купили? Ми купили свіжі овочі.

1. Адам купив пальто.
2. Він хоче купити костюм.
3. Вона має нову сукню.
4. Це його речі.
5. Де твоя шапка?
6. Я хочу купити черевики.
7. Тут лежать книги.
8. Ми дивимося фільм.

9. Вони вчать дієслова.

10. Друзі готують їжу.

Вправа 47. Пишіть складні речення. Слова **який, яка, яке, які** пишіть у правильній формі.

Зразок: Ви знаєте, ... мову вони вивчають?

Ви знаєте, **яку** мову вони вивчають?

1. Ви знаєте, ... автобус їде в центр?
2. Скажіть будь ласка, ... це зупинка.
3. Ти знаєш, ... там кафе?
4. Ти бачив, ... подарунки вони купили?
5. Джері, ... новини ти читаєш?
6. ... мову вивчає Олена?
7. ... це книга?
8. А ... це журнал?
9. ... твоє улюблене місто?
10. ... твій улюблений урок?

Вправа 48. Пишіть речення. Використовуйте всі слова.

Зразок: Марина, грати, на, гітара, співати, танцювати.

Марина грає на гітарі, співає, танцює.

1. Ірина, бути, в, театр, вчора.
2. Саєд, мріяти, про, батьківщина.
3. Ми, мати, щодня, українська мова.
4. Студенти, мати, практика, влітку.
5. Я, повертати, книга, в, бібліотека, вчасно.
6. Ми, купувати, квитки, два, день, тому.
7. Я, бачити, стильний, взуття, в, магазин.
8. Ти, любити, грати, у, футбол.
9. Моя, старший, сестра, смачно, готувати, борщ.
10. Студенти, повторювати, граматики, дієслова, тексти.

Вправа 49. Закінчіть речення. Використовуйте зразок.

Зразок: Я їду в Англію.

Куди ти їдеш?

1. Мій брат вивчає **англійську** мову.
2. Мій викладач любить **Полтаву**.
3. Моя сестра щодня ходить **у поліклініку**.
4. Я купила **теплу** куртку, шапку та зимові чоботи.
5. Ми зустріли нового **викладача** в деканаті.
6. **Цілий тиждень** я готувався до екзамену.
7. Ми подякували мамі **за допомогу**.
8. **У суботу** ми поїдемо у Харків .
9. Мій друг щодня їздить **в університет**.
10. Студенти говорили **про літню** сесію.
11. Я пишу завдання майже **годину**.

Значення знахідного відмінка

1. Знахідний відмінок прямого об'єкта (**що?**)
2. Знахідний відмінок прямого об'єкта дії (**кого?**)
3. Знахідний відмінок непрямого об'єкта (**про кого? про що?**)
4. Знахідний відмінок непрямого об'єкта (**грати у/ в що?**)
5. Знахідний відмінок непрямого об'єкта (**хто схожий на кого? на що?**)
6. Знахідний відмінок на позначення причини, порівняння
Платити **за кого? за що?**   **Що більше (менше) за що?**
7. Знахідний відмінок на позначення часу (**коли? скільки часу? як довго?**)
8. Знахідний відмінок на позначення напрямку руху (**куди?**)

РОЗДІЛ 3

РОДОВИЙ ВІДМІНОК

Запитання **КОГО? ЧОГО? (ЧИЙ? ЯКИЙ?)**

Це зошит **студента**.

Чий це зошит?

Це викладач **хімії**.

Який це викладач?

У класі немає Ахмеда.

Кого немає в класі?

Це книга **студентки**.

Чия це книга?

Це аудиторія **анатомії**.

Яка це аудиторія?

У місті немає мечеті.

Чого немає в місті?

Родовий відмінок іменників (однина)

Таблиця 17

Рід	Називний відмінок (Хто? Що?) 1	Закінчення	Родовий відмінок (Кого? Чого?) O ₂
Однина			
Він Ч.р.	Хто? студент секретар Сергій дідусь	-□ + -а/-у -ар → -я -й → -я/-ю -ь → -я/-ю	Кого? студента секретаря Сергія дідуся
	Що? об'єкт факультет музей стілець		Чого? об'єкта факультету музею стілця
Вона Ж.р.	Хто? студентка Ліля Марія !!! мати	-а → -и -я → -і -ь → -і -ія → -ії	Кого? студентки Лілі Марії матері
	Що? кафедра пісня сіль анатомія		Чого? кафедри пісні солі анатомії
Воно С.р.	Що? місто море заняття !!! ім'я	-о → -а -е → -я -__я → -__я	Чого? міста моря заняття імені

Запитання **ЧИЙ? ЧИЯ? ЧИС? ЧИЙ?**

Це Антон, а це велосипед.

Чий це велосипед?
Це велосипед **Антон**а.

Це Ірина, а це книга.

Чия це книга?
Це книга **Ірини**.

Це Катя, а це яблуко.

Чиє це яблуко?
Це яблуко **Каті**.

Це студентка, а це підручники.

Чії це підручники?
Це підручники **студентки**.

Таблиця 18

суб'єкт – істота ХТО	ОБ'ЄКТ – ІСТОТА АБО НЕІСТОТА	
	ХТО	ЩО
Це студентка.	Чий це олівець? Це олівець студентк <u>и</u> .	Це її олівець.
Це батько.	Чия це куртка? Це куртка батьк <u>а</u> .	Це його куртка.
Це син.	Чиє це яблуко? Це яблуко син <u>а</u> .	Це його яблуко.
Це Вікторія.	Чії це батьки? Це батьки Виктор <u>ії</u> .	Це її батьки.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Запитання **Чий? Чия? Чиє? Чиї?**

Відповідь **іменник + іменник О₂ (істота)**

Вправа 1. Читайте зразок. Говоріть запитання.

Зразок: Це підручник друга. **Чий** це підручник?

1. Це стіл **викладача**.
2. Це місце **Махмуда**.
3. Це телефон **подруги**.
4. Це валіза **сестри**.
5. Це брат **Бориса**.
6. Це зошити **студента**.
7. Це кімната **Марини**.
8. Це кабінет **ректора**.
9. Це світлина **мами**.
10. Це обов'язки **старости**.

Вправа 2. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова в дужках.

Зразок: **Чий** це олівець? (брат)

Це олівець брата.

1. Чия це кімната? (сестра)
2. Чий годинник лежить на столі? (батько)
3. Чиї запитання ви уважно слухаєте? (декан)
4. Чия це машина? (інженер)
5. Чиї це книжки? (викладач)
6. Чиє взуття стоїть у вітальні? (гість)
7. Чий брат працює на заводі? (Ірина)
8. Чиї батьки їдуть до України? (Абдурахман)
9. Чиє авто стоїть біля входу? (подруга)
10. Чиї поради ти слухаєш і поважаєш? (батько, дідусь, бабуся, мати)

Вправа 3. Складіть діалоги за зразком.

Зразок 1: - Це твій словник?

- Ні, не мій.

- А чий?

- Це словник **Дмитра**.

Об'єкти: ручка, зошит, підручник, лінійка, журнал, словник, телефон, гаманець, рюкзак, атлас;

Суб'єкти: викладач, Ахмед, Максим, Наталя, Салем, друг, сестра, Анвар, сусід, Алла.

Зразок 2:

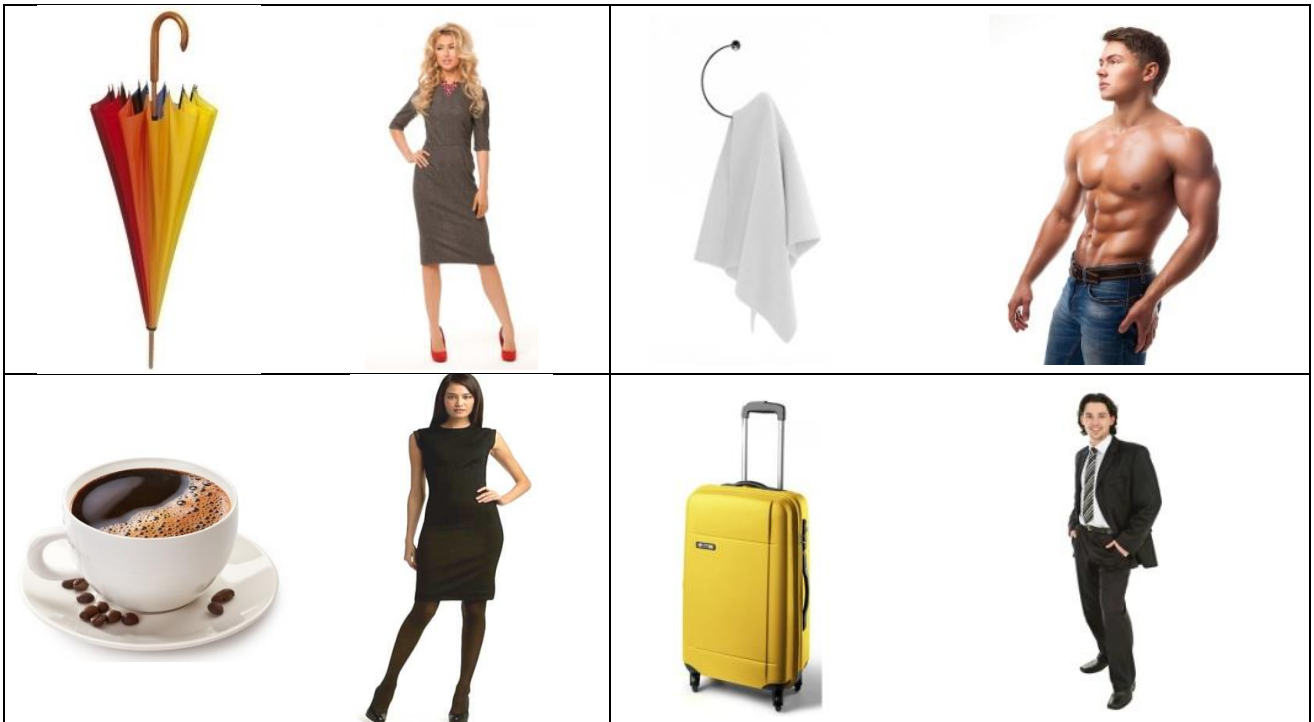
- Це словник Софії?
- Так, це її словник.
- Ні, не її. Це словник Ахмеда.

Об'єкти: паспорт, посвідка, твір, розповідь, світлина, шапка, окуляри, взуття, повідомлення, гроші;

Суб'єкти: Марія, брат, студент, староста, тітка, дядько, секретар, подруга, викладач, онук.

Вправа 4. Говоріть запитання та відповіді. Використовуйте зразок і фото.

		<p>Зразок:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Чий це костюм? - Це костюм Сергія.	
			
			

Запитання **ЯКИЙ? ЯКА? ЯКЕ? ЯКІ?** (іменник + іменник-неістота)

Який це музей?

Це музей історії та культури.

Яка це карта?

Це карта України.

Яке це вікно?

Це вікно деканату.

Суб'єкт – істота або неістота ХТО / ЩО		Об'єкт – неістота ЩО
Це магазин.	Який це магазин? Це магазин взуття	Це взуття.
Це зупинка.	Яка це зупинка? Це зупинка автобуса <u>а</u> .	Це автобус.
Це відділення.	Яке це відділення? Це відділення пошти <u>и</u> .	Це пошта.
Це студенти.	Які це студенти? Це студенти університету.	Це університет

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Запитання **Який? Яка? Яке? Які?**

Відповідь **іменник + іменник О₂ (неістота)**

Вправа 5. Говоріть запитання та відповіді. Використовуйте зразок і слова.

Зразок: - Який це театр? (опера і балет)

- Це театр **опери та балету**.

Слова: підручник – хімія, будівля – академія, урок – історія, гуртожиток – факультет, спортзал – університет, кафедра – гістологія, зупинка – автобус, викладач – математика, день – Незалежність, назва – вулиця, декан - факультет, столиця – Україна, староста – група, номер – кімната, номер – телефон.

Вправа 6. Читайте зразок. Говоріть про столиці.

Зразок: Софія – Болгарія

Софія – столиця **Болгарії**.

1. Париж – Франція.
2. Оттава – Канада.
3. Лондон – Англія.
4. Рим – Італія.
5. Мадрид – Іспанія.

6. Варшава – Польща.
7. Амман – Йорданія.
8. Київ – Україна.
9. Ісламабад – Пакистан.
10. Хартум – Судан.
11. Рабат – Марокко.
12. Тегеран – Іран.
13. Сана – Ємен.
14. Багдад – Ірак.
15. Стокгольм – Швеція.
16. Пекін – Китай.
17. Бейрут – Ліван.
18. Тріполі – Лівія.

Вправа 7. Читайте зразок. Пишіть словосполучення.

Зразок: Двері (академія, магазин, кімната, бар, аудиторія)

Двері академії, магазину, кімнати, бару, аудиторії

1. Їдальня (університет, завод, фабрика, школа)
2. Вулиця (місто, село, Київ, Харків, Дніпро, Полтава)
3. Міста (Україна, Польща, Ліван, Китай, Марокко, Ємен, Сирія)
4. Студент (університет, центр, кафедра, коледж)
5. Викладач (мова, фізика, хімія, біологія, анатомія, математика)
6. Будівля (музей, клуб, театр, бібліотека, школа)
7. Кабінет (ректор, декан, секретар, лікар, медсестра)
8. Урок (історія, філософія, біофізика, анатомія, НСМ)
9. Підручник (фізіологія, гістологія, інформатика)
10. Знання (граматика, закон, правило)
11. Мова (країна, народ, мир, дружба)
12. Кілограм (картопля, морква, цибуля, огірки, баклажани, томати, цукор, яблука, банани)
13. Склянка (сік, молоко, кава, чай, вода, коктейль)

14. Пляшка (вода, напій, сік, олія, оцет, кола)
15. Чашка (молоко, бульйон, какао, напій)
16. Пакет (йогурт, кефір, сметана, цукор, сіль, рис)
17. Шматок (= кусок) (хліб, батон, м'ясо, масло, крейда, мило)
18. Пачка (масло, кава, печиво)
19. Плитка (шоколад)
20. Десяток (яйця)

Вправа 8. Читайте відповіді. Пишіть запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: Це підручник студентки. Це театр опери та балету.

Чий це підручник?

Який це театр?

1. Це книжка **студента**.
2. Це студенти **університету**.
3. Це лист **бабусі**.
4. Це будівля **театру**.
5. Це кабінет **ректора**.
6. Це зошит **Басама**.
7. На столі лежить підручник **математики**.
8. Сьогодні буде урок **хімії**.
9. Друзі **Аї** швидко говорять французькою.
10. Це наш викладач **хімії**.

Запитання КОГО? ЧОГО?

Моделі: ДЕ є ХТО/ЩО ≠ ДЕ немає КОГО/ЧОГО

Вправа 9. Читайте речення. Пишіть запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: У класі немає Абдалли. У кімнаті немає комп'ютера.

Кого немає в класі?

Чого немає в кімнаті?

1. Андрій хворіє, тому Андрія немає в класі.
2. Завтра не буде уроку.
3. В університеті немає басейну.
4. У класі немає шафи.

5. У магазині немає цукру.
6. У деканаті немає інспектора.
7. У лікарні немає медсестри.
8. У кімнаті немає хліба.
9. Сьогодні немає дощу.
10. У кабінеті немає декана.

Вправа 10. Читайте зразок. Пишіть речення. Використовуйте слова у дужках.

Зразок: У Полтаві немає ... (цирк)

У Полтаві немає цирку.

1. У бібліотеці немає ... (кінозал).
2. Сьогодні в клубі немає ... (концерт).
3. У школі немає ... (музей).
4. В університеті немає ... (стадіон).
5. В аудиторії немає ... (крейда).
6. У залі немає ... (вікно).
7. На столі немає ... (олівець і лінійка).
8. У гуртожитку немає ... (світло).
9. У стакані немає ... (вода).
10. В аудиторії немає ... (лікар і пацієнт).
11. У Полтаві немає ... (зоопарк).
12. На підлозі немає ... (сміття).

Вправа 11. Читайте зразок. Відповідайте на запитання.

Зразок: На столі є журнал?

Ні, на столі **немає** журналу.

1. У класі є карта?
2. У Полтаві є море?
3. У кімнаті є диван?
4. У місті є театр?
5. У кімнаті є лампа?

6. У гуртожитку є буфет?
7. У коридорі є розклад?
8. У сумці є серветки?
9. В аудиторії є викладач?
10. У магазині є лабораторія?

Родовий відмінок особових займенників

Запитання У КОГО?

Це брат. У брата є дружина та син.

Це сестра. У сестри є дочка.

Таблиця 20

хто Н.в. (1)	у кого Р.в. (O ₂)	
я	у мене	У мене є батько, мати, брати та сестри.
ти	у тебе	У тебе є діти?
він	у нього	Це студент. У нього є ручка та зошит.
вона	у неї	Це моя сестра. У неї є нова машина.
ми	у нас	У нас є картки входу в університет.
ви	у вас	Ви друзі? У вас є подруги?
вони	у них	Вони іноземці. У них є страховки.

Модель У КОГО (O₂) є ХТО, ЩО (S)

- У тебе є машина?
- Так, у мене є машина.

Вправа 12. Читайте. Використовуйте зразок.

Зразок: Андрій – у Андрія

Ганна – у Ганни

Слова: Віктор, Ірина, Борис, він, Лінда, вона, ми, Марія, Мурад, Іван, вони, Джон, Луїс, Данило Петрович, ви, Сергій, я, Ахмед, Ваель.

Вправа 13. Дивіться фото. Пишіть відповіді на запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: - У кого є ...?

У кого є книга?

Книга є у Джона.

(Джон)

1. У кого є ...?

(Антон)

2. У кого є ...?

(Віра)

3. У кого є ...?

(Я)

4. У кого є ...?

(ТІ)

5. У кого є ...?

(МИ)

6. У кого є ...?

(Вони)

7. У кого є ...?

(тато)

8. У кого є ...?

(він)

Вправа 14. Відповідайте на запитання.

Зразок: У кого є таблиця? (Ібрагім)

В Ібрагіма є таблиця.

1. У кого є арабсько-український словник? (Маріам)
2. У кого є підручник хімії? (Дмитро)
3. У кого є коректор? (Надія)
4. У кого є лінійка? (студентка)
5. У кого є журнал групи? (викладач)
6. У кого є розклад занять? (староста)
7. У кого є зайвий зошит? (Махмуд)
8. У кого є українська сорочка? (Степан)
9. У кого є телефон? (подруга)
10. У кого є нова сукня? (сестра)

Вправа 15. Пишіть, у кого є ці речі. Використовуйте зразок.

Зразок: Іван купив смартфон. → В Івана є смартфон.

1. Ніна купила піцу.
2. Хуан купив українсько-іспанський словник.
3. Ахмед купив курку та сік.
4. Ми купили квитки на футбол.
5. Дядько купив машину.
6. Секретар купив папір.
7. Я купила квіти.
8. Студент купив ручку, зошит та олівець.

Вправа 16. Змініть фрази. Використовуйте зразок.

Зразок: Це Інна, а це її подруга Наташа.

У Інни є подруга Наталя = Інна має подругу Наталю.

1. Це Антон, а це його сестра Олена.
2. Це Юля, а це її брат Максим.
3. Це Саїд, а це його подруга Сара.
4. Це Лариса й Алла, а це їхній друг Іван.
5. Це її брат, а це його дружина.
6. Це Ігор, а це його дочка.
7. Це Сергій, а це його машина.
8. Це Марія, а це її син.
9. Це Олександра Миколаївна, а це її онук.

Модель **У КОГО (O₂) немає КОГО, ЧОГО (O₂)**

У хлопчика є шапка.

У дівчинки немає шапки.

Порівняйте: **У КОГО (O₂) є ХТО, ЩО (S₁)**
≠

У КОГО (O₂) немає КОГО, ЧОГО (O₂)

У Нура є брат і сестра.

У Дена немає брата та сестри.

Вправа 17. Говоріть запитання та відповідайте на них. Використовуйте зразок і фото.

Зразок:

У тебе є...?

- У тебе є шарф і шапка?

- Ні, у мене немає шарфа та шапки.

<p>1. У вас є ..?</p> 	<p>2. У вас є ..?</p>
<p>3. У мами є...?</p> 	<p>4. У нього є ..?</p>
<p>5. У дідуса є...?</p> 	<p>6. У неї є ..?</p>
<p>7. У нього є ..?</p> 	<p>8. У них є ...?</p>
<p>9. У тебе є ..?</p> 	<p>10. У вас є ...?</p>

Вправа 18. Пишіть речення. Використовуйте слова, імена та зразок.

Зразок: У Віктора є книжка, а в Антона немає книжки.

Слова: зошит, ручка, олівець, словник, місце, рюкзак, журнал, товариш, друг, подруга, сестра, брат, фотографія, мати, дочка.

Імена: Олена, Анвар, Ігор, Алі, Імад, Андрій, Марія, Вікторія, Оля, Таня, Світлана, Віктор Вікторович, Аліна, Саша, Сергій, Тетяна Володимирівна, я, ти, він, вона, ми, ви, вони.

Вправа 19. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: У Яни є тітка? → Так, у Яни є тітка. ≠ Ні, у Яни немає тітки.

1. В Ахмеда є брат?
2. У Максима є сестра?
3. У тебе є гроші?
4. У вас сьогодні є диктант?
5. У Салеха є автомобіль?
6. У Хашема й Мустафи є подруга?
7. У вас є друг?
8. У нього є квартира?
9. У них зараз лекція?
10. У неї є «нб»?

Вправа 20. Говоріть, хто у кого є? Використовуйте зразок

Зразок: Це Інна та її подруга Наталя.

У Інни є подруга Наталя. У Наталі є подруга Інна.

1. Це Павло та його сестра Софійка.
2. Це Юля та її брат Максим.
3. Це Міна та її сусідка Фатіма.
4. Це Лариса, Ася та їхній одногрупник Микита.
5. Це мій брат Салем і його дружина Надя.
6. Це Ігор Васильович і його донька.
7. Це Асад і його нова машина.
8. Це Ніда та її діти.
9. Це Олександр Данилович і його онук Петрусь.
10. Це Ольга Іванівна та її студентка.

Моделі

У КОГО Є ХТО? ЩО? ≠ У КОГО (О₂) немає КОГО, ЧОГО (О₂)

у минулому та майбутньому часі

Таблиця 21

час	у кого (де) є хто? що?			у кого(де) немає кого? чого?			рід
теперішній час	У вас	є	урок? лекція? заняття?	У нас	немає	урока лекції заняття	
минулий час		був			не було		ч.р.
		була			не було		ж.р.
		було					с.р.
майбутній час	буде	не буде					

Вправа 21. Пишіть речення у минулому та майбутньому часі. Використовуйте зразок.

Зразок: У нас **немає** уроку хімії.

У нас **не було** уроку хімії.

У нас **не буде** уроку хімії.

1. У них немає уроку математики.
2. Сьогодні у нас немає екскурсії.
3. У Віктора немає тренування.
4. Сьогодні немає сонця.
5. У клубі немає вечірки.
6. Зараз у деканаті немає секретаря.
7. В аудиторії немає карти.
8. Зараз у мене немає часу.
9. У друга немає підручника.
10. У диктанті немає помилки.

Вправа 22. Відповідайте на запитання.

Зразок: У понеділок у вас була фізика?

Ні, в понеділок у нас **не було** фізики.

1. У понеділок було відпрацювання?
2. У середу була математика?

3. У вівторок була репетиція?
4. У четвер була фізика?
5. У неділю був футбол?
6. Учора було заняття?
7. Учора був дощ?
8. У п'ятницю був залік?
9. У суботу була консультація?
10. На стадіоні були змагання?

Вправа 23. Відповідайте на запитання.

Зразок: У понеділок у вас буде іспит?

Ні, в понеділок у нас **не** буде іспиту.

1. У суботу буде екскурсія?
2. Увечері буде урок?
3. У листопаді буде сніг?
4. У банку буде довідка?
5. У січні будуть канікули?
6. У вас буде решта з тисячі гривень?
7. Завтра буде зустріч?
8. В Інтернеті буде кліп?
9. У класі буде зв'язок?
10. Завтра в деканаті буде секретар?

Родовий відмінок

(прикметники та порядкові числівники в однині)

Таблиця 22

Називний відмінок (Хто? Що?) 1	Закінчення	Родовий відмінок (Кого? Чого?) О ₂
він		
Який? новий перший останній	-ий→-ого -ій→-ього	Якого? нового першого останнього

ВОНО		
Яке?		Якого?
нове	-е→-ого	нового
перше		першого
останнє	-є→-ього	останнього
ВОНА		
Яка?		Якої?
нова	-а→-ої	нової
перша		першої
остання	-я→-ьої	останньої

У мене немає **чорного** светра. → **Якого** светра в тебе немає?

У неї немає **старшого** брата. → **Якого** брата в неї немає?

У магазині немає **апельсинового** соку. → **Якого** соку немає у цьому магазині?

У нього немає **молодшої** сестри. → **Якої** сестри в нього немає?

У мене немає **синьої** ручки. → **Якої** ручки у Вас немає?

У кафе немає **смачного шоколадного** морозива. – **Якого** морозива немає у кафе?

Вправа 24. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: У тебе є червона ручка? → Ні, у мене немає червоної ручки.

1. У тебе є українсько-арабський словник?
2. У тебе є нова посвідка?
3. У Вас є остання довідка лікаря?
4. У тебе є шкідлива звичка?
5. У вас є вільний час?
6. У брата є власний автомобіль?
7. У нього є молодший брат?
8. У мами є найкраща подруга?
9. У тебе є спортивний велосипед?
10. У групі є новий викладач?

Вправа 25. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: У вас була перша пара?

Так, у нас була перша пара $\neq$ Ні, у нас не було першої пари.

1. Учора був останній урок?
2. У п'ятницю була контрольна робота?
3. У клубі була студентська дискотека?
4. У суботу було домашнє завдання?
5. Учора в театрі була нова вистава?
6. У вас було спортивне змагання?
7. У газеті була цікава стаття?
8. У вправі була граматична помилка?
9. У вас була цікава екскурсія?
10. На стадіоні була товариська гра?

Вправа 26. Читайте зразок. Пишіть речення. Слова в дужках пишіть у правильній формі.

Зразок: У цьому місті немає (хімічний завод, велика річка, Чорне море,).

У цьому місті немає хімічного заводу, великої річки, Чорного моря.

1. У цьому університеті немає (студентський гуртожиток, стоматологічний кабінет, сучасне обладнання).
2. У цьому місті немає (оперний театр, нова бібліотека, маленьке озеро).
3. У цій бібліотеці немає (сучасна читальна зала, маленький кінозал, українсько-китайський словник).
4. На цій вулиці немає (автобусна зупинка, книжковий магазин, цілодобова аптека, підземний перехід).
5. На цьому поверсі немає (студентська їдальня, хімічна лабораторія, медичний пункт).
6. У цьому парку немає (веселий атракціон, музичний фонтан, квітова алея).
7. На моєму столі немає (нічна лампа, старий комп'ютер, необхідний зошит).
8. У цій лікарні немає (офтальмологічний кабінет, біохімічна лабораторія, інфекційне відділення).

9. На цьому поверсі немає (копіювальний апарат).
10. У цій будівлі немає (сучасний ліфт, підземний гараж).
11. У цьому корпусі немає (нова лекційна аудиторія, хімічний кабінет).
12. У цьому університеті немає (фармацевтичний факультет, зуботехнічний коледж).
13. У цьому місті немає (історичний музей, картинна галерея).
14. У цьому кабінеті немає (медична апаратура, хірургічний інструмент).
15. У цьому селі немає (середня школа, дитячий садочок).
16. У цій книзі немає (тверда обкладинка, кольоровий малюнок)
17. У цьому ресторані немає (український борщ, шкідлива їжа)
18. У класі немає (марокканський студент, іранська студентка).

Вправа 27. Читайте зразок. Пишіть речення.

Зразок: Студенти навчаються у політехнічному університеті.

Це студенти політехнічного університету.

1. Студенти навчаються у педагогічному університеті.
2. Студенти навчаються в економічному університеті.
3. Студенти навчаються у медичному університеті
4. Студенти навчаються у театральному інституті.
5. Студенти навчаються на підготовчому факультеті.
6. Студенти навчаються у п'ятій групі.
7. Студенти навчаються на медичному факультеті.
8. Студенти навчаються в міжнародній групі.
9. Студенти навчаються в юридичній академії.
10. Студенти навчаються на стоматологічному факультеті.

Вправа 28. Читайте зразок. Пишіть речення.

Зразок: Роман навчається в технічному університеті. Він навчається на економічному факультеті. Він навчається на п'ятому курсі (студент).
Роман – студент п'ятого курсу економічного факультету технічного університету.

1. Джон навчається в Запорізькому медичному університеті на стоматологічному факультеті. Він навчається на четвертому курсі. (студент)
2. Ірина навчається в театральному інституті. Вона навчається на режисерському факультеті. Вона навчається на третьому курсі. (студентка)
3. Ніна навчається в музичній школі. Вона навчається у сьомому класі. (учениця)
4. Олексій навчається у середній школі. Він навчається у математичному класі. (учень)
5. Володимир Миколайович працює у дитячій лікарні. Він працює у хірургічному відділенні. (лікар)
6. Моя сестра працює в аграрному університеті. Вона працює на інженерному факультеті. (викладач)
7. Олена Петрівна працює у Полтавському краєзнавчому музеї. Вона працює у відділі природи. (екскурсовод)
8. Юлія Іванівна працює в аграрному університеті на кафедрі технічних дисциплін (доцент).
9. Вячеслав Миколайович працює в Полтавському державному медичному університеті (ректор).
10. Лілія Володимирівна працює в Полтавському державному медичному університеті на міжнародному факультеті (декан).
11. Джері навчається в Дніпровській медичній академії на стоматологічному факультеті на четвертому курсі. (студент)
12. Марина навчається в театральному інституті на акторському факультеті на другому курсі. (студентка)
13. Нана навчається в художній школі в четвертому класі. (учениця)
14. Данило навчається в тридцятій школі в першому класі. (учень)
15. Надія Петрівна працює в медичному університеті на кафедрі анатомії. (викладач)

16. Сергій Семенович працює в дитячій лікарні в інфекційному відділенні.
(лікар-анестезіолог)
17. Мати Олени працює в Національному банку в кредитному відділі.
(економіст)
18. Подруга Алі працює в меблевому магазині у текстильному відділі.
(продавчиня-консультант)
19. Наталя працює в міській лікарні у відділенні «Екстрена допомога»
(медсестра)

Родовий відмінок іменників множини

Родовий відмінок на позначення кількості

(після слів багато, небагато, мало, скільки, декілька, безліч
та кількісних числівників)

Запитання СКІЛЬКИ?

Таблиця 23

I. один одна одне одні	+ Н.в. (1) однина	стіл книжка яблуко окуляри
II. два дві три чотири	+ Н.в. (1) множина	брати сестри міста пари
III. багато небагато мало скільки декілька 5,6,7,...,20,30,..1000	+ Р.в. (O ₂) множина	студентів викладачів морів подруг_ міст_

IV. багато небагато мало скільки декілька	!!! речовина + Р.в. (O ₂) одинина	снігу молока цукру води масла
У мене	небагато багато мало	грошей часу

Називний відмінок (1) однина	Називний відмінок (1) множина	Родовий відмінок (O₂) множина
	2, 3, 4	5 – 20..., багато, мало, декілька, безліч, скільки

Чоловічий рід

(родовий відмінок однини як називний множини)

студент_	2 студент <u>и</u>	5 студентів	-ів
брат_	4 брат <u>и</u>	багато братів	
день	2 дн <u>і</u>	декілька днів	
геро <u>й</u>	геро <u>ї</u>	скільки героїв	-їв
рік	роки	років	
секретар	секретар <u>і</u>	секретарів	
полтавець	полтавц <u>і</u>	полтавців	
тиждень	тижн <u>і</u>	тижнів	

Жіночий рід

подруга	подруг <u>и</u>	подруг	–
кімната	кімнат <u>и</u>	кімнат	
сторінка	сторінк <u>и</u>	сторінок	
дівчина	дівчин <u>и</u>	дівчат	
вулиця	вулиц <u>і</u>	вулиць	- ь

гривня	гривні	гривень	-
стаття	статті	статей	- й
річ	речі	речей	
сім'я	сім'ї	сімей	
аудиторія	аудиторії	аудиторій	
людина	людини	людей	
дитина	дитини	дітей	
Середній рід			
вікно	вікна	вікон	—
яблуко	яблука	яблук	
прізвище	прізвища	прізвищ	
море	моря	морів	-ів
поле	поля	полів	
заняття	заняття	занять	-ь
!!! ім'я	!!! імені	!!! імен	

Утворення форм родового відмінка множини

1. Визначити форму іменника в називному відмінку однини (знаю (1) singular)
2. Визначити рід іменника в однині (знаю – він, вона, воно)
3. Утворити форму Р.в. множини (утворюю O₂ plural)

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Форма родового відмінка множини залежить від форми називного відмінка однини.

O₂ (іменники) **Вони (множина)**

ВІН	ВОНА	ВОНО
	-а → - __	
	-я → -ь	
_, -ь → -ів	-ь → -ей	-о → - __
-й → -їв	-ія → -ій	-е → -ів
	!!! Ж, Ч, Ш, Щ - ЕЙ	-я → -ь

НАПРИКЛАД:

<p align="center">Це університети</p> <p>1. Н.в. одна – університет</p> <p>2. університет_ – ч.р.(він)</p> <p>3. -□ + ів= університетів</p>	<p>У Полтаві 5 ... .</p> <p>У Полтаві 5 університетів.</p>
<p align="center">Це кімнати</p> <p>1. Н.в. одна – кімната.</p> <p>2. Кімната_ – ж.р.(вона)</p> <p>3. -а →-□ = кімнат__</p>	<p>У квартирі 5 ... .</p> <p>У квартирі 5 кімнат__.</p>
<p align="center">Це повідомлення</p> <p>1. Н.в. одна – повідомлення</p> <p>2. Повідомлення – с.р. (воно)</p> <p>3. -я → -ь</p>	<p>Я писав 10 ... .</p> <p>Я писав 10 повідомлень.</p>

Завдання 29. Пишіть слова в таблиці. Використовуйте зразок.

один, одна	два, дві	5-20, багато
одне, одні	3,4	мало, декілька
		скільки

Зразок:

один університет	два університети	5 університетів
------------------	------------------	-----------------

Слова: місто, музей, людина, поліклініка, площа, місце, будівля, пам'ятник, відділення, поверх, викладач, місяць, тиждень, день, брат, друг, рік.

Вправа 30. Читайте зразок. Пишіть речення. Слова в дужках пишіть у правильній формі.

Зразок: У мене багато (гроші, машини, квартири, ресторани)

У мене багато грошей, машин, квартир, ресторанів.

- У мене багато (брати, друзі, подруги, товариші).
- У студентів декілька (книги, словники, зошити, олівці).
- У Полтаві багато (вулиці, площі, будинки, парки, сади).
- У нашому університеті багато (кабінети, аудиторії, відділення).
- Щодня ми отримуємо багато (повідомлення, фотографії).

6. Надворі багато (люди, діти, школярі, студенти).
7. Я знаю ще мало (слова, дієслова, синоніми, речення).
8. На нашому факультеті три (кабінети) та 8 (аудиторії).
9. У нашому університеті п'ять (факультети) та 54 (кафедри).
10. У лабораторії працює 1 (лікарі) та 5 (лаборанти).
11. Зараз на нашому курсі навчається 15 (студентки, дівчата) та 17 (студенти) з Азії й Африки.
12. З доповіддю на конференції виступили 5 (аспіранти) і 4 (професори).
13. У музеї ми бачили багато (картини, портрети, скульптури).
14. Ми ще не знаємо скільки (факультети, кафедри, коледжі, студенти, іноземці) в університеті.
15. У магазині я купив 2 (ківі), 3 (яблука), 6 (банани) та 8 (апельсини).
16. В університеті є декілька (гуртожитки, спортзали, клуби).
17. У мого друга немає (брати, сестри, подруги, товариші).
18. До дня народження друзі подарували їй декілька (букети квітів, книги, парфуми, блокноти, цукерки).
19. У місті багато (стадіони, перукарні, музеї).
20. На вулиці безліч (чоловіки, жінки, дівчата, хлопці).

Завдання 31. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова у дужках.

Зразок: – Скільки будинків на цій вулиці? (15)

– На цій вулиці 15 будинків.

1. Скільки студентів у нашій групі? (8)
2. Скільки викладачів на стоматологічному факультеті? (189)
3. Скільки братів у вашого друга? (1)
4. Скільки столів у цьому класі? (4)
5. Скільки лікарів працює у цій поліклініці? (25)
6. Скільки стільців у вашій кімнаті? (3)
7. Скільки підручників лежить на столі? (2)
8. Скільки листівок ви купили у кіоску? (1)
9. Скільки викладачів у вашому центрі? (9, 16, багато)

10. Скільки викладачів української мови викладають у вашій групі? (1, 2)
11. Скільки друзів у твого брата (1, 4, 5)
12. Скільки сестер у твоєї мами? (3, 7)
13. Скільки іноземних студентів складають екзамен «Крок»? (21, 64, багато)
14. Скільки столів у цій аудиторії? (2, 5, декілька)
15. Скільки ліжок у твоїй кімнаті? (1, 3, жодний)
16. Скільки підручників у тебе є? (3, 5, декілька)
17. Скільки поверхів у цьому будинку? (3, 12, 21)
18. Скільки факультетів у цьому університеті? (2, 4, 9)

Завдання 32. Читайте відповіді. Пишіть запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: – ...?

– Я маю декілька словників та підручників.

– Скільки словників та підручників ти маєш?

1. – ...?

– У нашій групі 5 студентів.

2. – ...?

– Я вивчаю українську мову 4 місяці.

3. – ...?

– Ми живемо у цьому місті 10 років.

4. – ...?

– Ірина має дві книги.

5. – ...?

– Я читав цю книгу двічі (= два рази).

6. – ...?

– Ми чекали на вас 15 хвилин.

7. – ...?

– У мого молодшого брата два яблука та чотири цукерки.

8. – ...?

– У нас в групі 3 студентки.

9. . – ...?

– На цій вулиці 25 будинків.

10. – ...?

– Я вивчаю українську 3 місяці.

11. – ...?

– Марина живе в Полтаві 19 років.

12. – ...?

– Жан чекає подругу 20 хвилин.

13. – ...?

– На підготовчому відділенні працює 12 викладачів.

14. – ...?

– Ми вивчили 5 уроків математики.

15. – ...?

– У Ахмеда 3 сестри й 5 братів.

16. – ...?

– Друзі їздили до Києва 3 рази.

17. – ...?

– Літак з Марокко летів до Києва 6 годин.

Завдання 33. Скажіть, чого багато, чого мало у ваших товаришів. Використовуйте слова та зразок.

Зразок: Олена – друзі – гроші

Олена має багато друзів, але мало грошей.

Слова: декан – справи – час; Ахмед – проблеми – результати; сестра – подруги – друзі; Ряд – пропуски занять – відпрацювання; Наталя – речі – квіти; друг – брати – сестри; студент – ручки – олівці; викладач – книги – зошити; лікар – пацієнти – час; модельєр – костюми – сукні.

Родовий відмінок прикметників (множина)

Таблиця 24

Називний відмінок (I) Які?	закінчення	Родовий відмінок (O ₂) Яких?
іноземні студенти	-і → -их/-іх	іноземних студентів
сині ручки		синіх ручок

Вправа 34. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок та слова у дужках.

Зразок: **Які** студенти живуть в гуртожитку ? (різні країни)

У гуртожитку живуть студенти різних країн.

1. Які студенти були на практиці? (старші курси)
2. Які вірші вона читала ? (українські поети)
3. Яка пісня звучить в ефірі? (відомі англійські співачки)
4. Які команди грали у футбол на стадіоні? (перші курси)
5. Які машини ви бачили в салоні? (провідні бренди)

Вправа 35. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: Іноземні студентки – нові айфони

У іноземних студенток є нові айфони.

У іноземних студенток **немає нових айфонів.**

1. Старші брати – сучасні машини
2. Старші сестри – маленькі сини
3. Українські друзі – симпатичні подруги
5. Марокканські студенти – стильні окуляри
6. Молоді сім'ї – нові квартири
7. Перші групи – практичні заняття
8. Українські викладачі – креативні ідеї
9. Сучасні студенти – цікаві новини
10. Відомі вчені – новітні винаходи
11. Голівудські актори – гарні посмішки
12. Українські стоматологи – сучасні технології
13. Веселі діти – рухливі ігри
14. Молоді медсестри – практичні навички
15. Пересічні громадяни – побутові проблеми

Родовий відмінок присвійних і вказівних займенників

Таблиця 25

Називний відмінок (1)		Родовий відмінок (O ₂)
Чий? Чие?		Чийого?
мій, моє твій, твоє наш, наше ваш, ваше	-ого	мого твого нашого вашого
їхній, їхнє цей	-ього	їхнього цього
той свій	-ого	того свого
Чия?		Чієї?
моя твоя	-єї	моєї твоєї
наша ваша	-ої	нашої вашої
їхня	-ьої	їхньої
ця та своя	-єї	цієї тієї своєї
Чії?		Чіїх?
мої твої	-їх	моїх твоїх
наші ваші	-их	наших ваших
їхні	-іх	їхніх
ці ті	-их	цих тих
свої	-їх	своїх

Його, її – не змінюються!

Вправа 36. Відповідайте на запитання. Використовуйте слова в дужках.

Зразок: **Чию** статтю читав Ахмед? (молоді талановиті дослідники)

Ахмед читав статтю **молодих** талановитих дослідників.

1. Чиї батьки приїхали вчора? (наші нові студентки)
2. Чиї картини ви бачили в художній галереї? (ці відомі полтавські художники)
3. Чиї зошити перевіряє ваш викладач? (цей новий студент)
4. Чия сім'я живе в Бейруті? (ті ліванські студенти)
5. Чия кімната на сьомому поверсі? (та камерунська студентка)
6. Чию книгу ви читаєте? (один французький письменник)
7. Чиї вірші ви любите читати? (ці відомі поети)
8. Чие фото стоїть на столі? (моя кохана дівчина)
9. Чий брат навчається в аграрному університеті? (та марокканська студентка)
10. Чиї пісні ви любите слухати? (ці чудові співачки)
11. Які студенти їздили на екскурсію до Львова? (ті старші курси)
12. Які фотографії показав вам ваш викладач? (його старі студенти)
13. Які бійці захищають кордони України? (українська національна гвардія)
14. Чий це будинок? (мої батьки)
15. Чиї контрольні роботи перевіряє викладач? (ці студенти, третя група)
16. Чиї листи читають батьки? (їхні дорогі діти, сини, дочки)
17. Чиї повідомлення ти читаєш? (мої старі й нові друзі)
18. Чия кімната розташована на другому поверсі? (мої молодші сестри)
19. Чию адресу шукає декан? (наші нові подруги)
20. Чиї автомобілі стоять біля університету? (ті різні співробітники)

Вправа 37. Відповідайте на запитання. Використовуйте слова в дужках.

Зразок: У кого ти береш машину у разі необхідності? (мій старший брат)

У разі необхідності я беру машину у **мого** старшого брата.

1. У кого ти брав конспект? (мій новий український друг)
2. У кого на дні народження ти був учора? (моя знайома дівчина)

3. У кого Адхам відпрацьовує заняття? (той серйозний викладач)
4. У кого ви були в гостях? (наші нові сусіди)
5. У кого Рамі купив ці овочі? (та старенька бабуся)
6. У кого Олена жила в Одесі? (старші сестри).
7. У кого друзі були вчора? (їхня нова студентка)
8. У кого батьки перевірили домашнє завдання? (їхні молодші доньки)
9. У кого секретар бере копію посвідки? (ці студенти)
10. У кого сьогодні вечірнє тренування? (наші друзі)

Вправа 38. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: У вас є ця ручка?

Так, у мене є **ця** (така) ручка.

Ні, у мене немає **цієї** (такої) ручки.

1. У вас є сьогодні цей підручник?
2. У тебе є цей конспект?
3. У Марини є цей номер телефону?
4. У викладача є це завдання?
5. У бібліотеці є ця книга?
6. У вашій галереї є ці фотографії?
7. У вас є цей словник?
8. У вашій аудиторії є цей Wi-Fi (вай-фай)?
9. У магазині є ці овочі?
10. У кафе є ця кава?

Вправа 39. Пишіть речення. Використовуйте зразок і словосполучення.

Зразок: Я бачив фотографію український друг

Я бачив фотографію українського друга.

Я знаю адресу староста, група

Я знаю адресу старости групи

1. Я забув прізвище .....
  - наш декан
  - ваш новий викладач
  - мій український знайомий
  - його фітнес-тренер
  - поважні лікарі

2. У журналі я бачив світлину ..... бразильські футболісти
новий Президент України
цей відомий лікар
американська фотомодель
щасливі родини
3. Я знаю номер телефону ..... швидка допомога
поліцейська дільниця
студентський гуртожиток
приймальне відділення
сімейний лікар
4. Я знаю ім'я ..... ректор, медичний університет
декан, міжнародний факультет
директор, навчально-науковий центр
завідувач, кафедра, анатомія
інспектор, наш деканат
працівник, міграційна служба
викладач, біохімія
донька, наш викладач

Родовий відмінок відправного пункту руху

Запитання ЗВІДКИ?

Прийменники З (ІЗ, ЗІ)

	прийти		Мама прийшла з магазину.
	приїхати		Брат приїхав з Києва.
	піти		Лікар пішов з лікарні.
	поїхати		Друг поїхав з Полтави.
Дієслова	вийти	ЗВІДКИ?	Викладач вийшов з аудиторії.
	виїхати		Автобус виїхав з міста.
	повертатися		Він повертається з роботи пізно. Друзі повертаються зі стадіону. Я беру рюкзак із <u>щафи</u> .

Називний відмінок 1 (що?)	Місцевий відмінок О₆ (де?)	Знахідний відмінок О₄ (куди?)	Родовий відмінок О₂ (звідки?)
Це університет.	Я в університеті.	Я йду в університет.	Я йду з університету.
Це кімната.	Він у кімнаті.	Він іде в кімнату.	Він іде з кімнати.
Це відділення.	Лікар у відділенні.	Лікар іде у відділення.	Лікар вийшов з відділення.
Це кафедри.	Студенти вчаться на кафедрах.	Студенти йдуть на кафедри.	Студенти йдуть з кафедр.

Що це?

Це Україна. Це Кувейт. Це Сирія.

Де ти жив раніше?

Я жив у Кувейті. Я жив у Сирії.

Де ти живеш зараз?

Зараз я живу в Україні.

Куди ти приїхав?

Я приїхав в Україну.

Звідки ти приїхав в Україну?

Я приїхав в Україну з Кувейту, із Сирії.

Вправа 40. Дивіться фото. Пишіть, звідки приїхали Жанетт, Джон і Самір.

Вправа 41. Говоріть іменники в родовому відмінку (О₂). Використовуйте зразок.

Зразок: Мексика – з Мексики

Алжир, Ангола, Арабські Емірати, Велика Британія, Гана, Ліван, Лівія, Індія, Нігерія, Йорданія, Непал, Марокко, Сирія, Кіпр, Панама, Іран, Еквадор, Ефіопія, Ірак, Ємен, Греція, Марокко, Росія, Україна, Куба, Єгипет, Пакистан, Камерун, Судан, Туніс, Мадагаскар, Малі, Палестина, Конго, Саудівська Аравія.

Вправа 42. Пишіть речення. Використовуйте слова з дужок.

Зразок: Ці вчені приїхали ... (Кувейт, Судан, Єгипет, Сирія, Туніс, Канада, Камерун, Йорданія, Алжир).

Ці вчені приїхали з Кувейту, із Судану, з Єгипту, із Сирії, з Тунісу, з Канади, з Камеруну, з Йорданії, з Алжиру.

1. Школярі прийшли .... (клас, театр, музей, парк, бібліотека, садок, спортклуб, кінотеатр)
2. Ці люди повернулися ... (завод, фабрика, фірма, вокзал, стадіон, пошта, банк, аптека)
3. Наші викладачі отримують повідомлення ..... (Франція, Італія, Австралія, Німеччина, Азербайджан, Туреччина, Ізраїль)
4. Ці студенти приїхали ..... (Київ, Париж, Лондон, Одеса, Рим, Делі, Ашхабад, Тегеран, Хартум, Амман, Рабат, Дамаск, Львів, Вінниця)
5. Студентки повертаються ... (лекція, екзамен, залік, консультація, збори, екскурсія, відпрацювання, «КРОК»)
6. Подруга прийшла ... (тренування, зустріч, вечір, побачення, конкурс, концерт, вистава, балет)
7. Футбольна команда повертається ... (змагання, чемпіонат світу, Кубок кубків)
8. Лікар прийшов ... (робота, поліклініка, лікарня, операційна, прийом пацієнтів, консультація)
9. Медсестра вийшла ... (маніпуляційний кабінет, хірургічне відділення).

Вправа 43. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова з дужок.

Зразок: Звідки приїхали твої друзі? (Індія та Пакистан)

Мої друзі приїхали з Індії та Пакистану.

1. Звідки прийшли ваші батьки? (драматичний театр, вистава)
2. Звідки приїхав цей студент? (Саудівська Аравія)
3. Звідки приїхали школярі? (цікава екскурсія)
4. Звідки прийшла твоя сестра? (фітнес клуб)
5. Звідки прийшли твої друзі? (студентський гуртожиток)

6. Звідки приїхав цей юнак? (Харківський медичний університет)
7. Звідки приїхала Марина? (наукова конференція)
8. Звідки повертається батько? (будівельна компанія)
9. Звідки повертається ваша група? (анатомічний музей)
10. Звідки приїхали Жанна й Христина? (велике місто, маленьке село)

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Запитання **КУДИ?**

Таблиця 27

знахідний відмінок (O ₄) куди?	родовий відмінок (O ₂) куди?
Я йду в клас. Вони йдуть у музей. Друзі їдуть в Одесу.	Я йду до класу. Він іде до музею. Друзі їдуть до Одеси.
В (У)	(ДО)

Зараз я **йду** з університету додому. Я щодня **ходжу** з університету до гуртожитку пішки. Учора я **прийшов** з університету о шостій годині, бо **вийшов** з бібліотеки о 17³⁰.

Студенти виконали дослід і **повернулися** з лабораторії до класу.

Щоранку студенти **поспішають** з гуртожитку до університету на заняття, а ввечері **поспішають** із занять до гуртожитку.

Студент не **запізнюється** з перерви на лекцію.

Ви знаєте дієслова, які потребують родового відмінка на позначення руху

Йти – ходити – прийти – приходити

Їхати – їздити – приїхати – приїжджати

Вийти – виходити

Повертатися – повернутися

звідки? O₂

куди? O₂/O₄

Поспішати, спішити

Запізнюватися – запізнитися

ПОРІВНЯЙТЕ!

Таблиця 28

місцевий відмінок О ₆ де?	знахідний відмінок О ₄ куди?	родовий відмінок О ₂ куди?	родовий відмінок О ₂ звідки?
Я в класі. Він у музеї. Друзі в Одесі.	Я йду в клас. Він іде в музей. Друзі їдуть в Одесу.	Я йду до класу. Він іде до музею. Друзі їдуть до Одеси.	Я повернувся з класу. Він прийшов з музею. Друзі приїхали з Одеси.
В (У)	В (У)	(ДО)	З (ІЗ)
Діти на уроці. Він на лекції. Тато на роботі.	Діти йдуть на урок. Він іде на лекцію. Тато йде на роботу.		Діти прийшли з уроку. Він прийшов з лекції. Тато прийшов з роботи.
НА	НА		З (ІЗ)
ДІЄСЛОВА			
бути, гуляти жити, висіти, навчатися, стояти, сидіти, лежати, перебувати, розташовуватися	йти, ходити, піти, їхати, їздити, поїхати, увійти, вийти, поспішати, запізнюватися, вступати	йти, ходити, піти, їхати, їздити, поїхати, увійти, вийти, поспішати, запізнюватися, вступати	прийти, приїхати, вийти, виїхати, поспішати, запізнюватися, повертатися

Вправа 44. Пишіть, звідки приїхали студенти, які навчаються в університеті.

Зразок: Андре жив у Франції.

Андре приїхав із Франції.

1. Амін жив у Лівані.
2. Ханан жила у Сирії.
3. Самі й Алі жили в Еквадорі.
4. Домінік жив у Конго.

5. Шон жив у В'єтнамі.
6. Іман жила в Ірані.
7. Єжи жив у Польщі.
8. Марія жила в Мексиці.
9. Алі жив у Палестині.
10. Друзі жили в Марокко.

Вправа 45. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: Батьківщина Джері – Уганда. **Де** він жив? **Звідки** він приїхав? **Куди** він поїде влітку на канікули?

Джері **жив** в Уганді. Він **приїхав** з Уганди. Влітку він **поїде** до Уганди. = Влітку він **поїде** в Уганду.

1. Батьківщина Алі – Йорданія. (**Де** він жив? **Звідки** він приїхав? **Куди** він поїде влітку?)
2. Батьківщина Міни – Іран. (**Де** вона жила? **Звідки** вона приїхала? **Куди** вона поїде влітку?)
3. Батьківщина Ахмеда – Палестина. (**Де** він жив? **Звідки** він приїхав? **Куди** він поїде влітку?)
4. Батьківщина Сулеймана – Кувейт. (**Де** він жив? **Звідки** він приїхав? **Куди** він поїде влітку?)
5. Батьківщина Омара – Марокко. (**Де** він жив? **Звідки** він приїхав? **Куди** він поїде влітку?)
6. Батьківщина Анжели – Литва. (**Де** вона жила? **Звідки** вона приїхала? **Куди** вона поїде влітку?)
7. Їхнє рідне місто – Одеса. (**Де** вони жили? **Звідки** вони приїхали? **Куди** вони поїдуть на канікулах?)
8. Його батьківщина – Франція. (**Де** він жив? **Звідки** він приїхав? **Куди** він поїде влітку?)
9. Її батьківщина – Саудівська Аравія. (**Де** вона жила? **Звідки** вона приїхала? **Куди** вона поїде влітку?)

Вправа 46. Читайте зразок. Відповідайте на запитання. Використовуйте слова.

Зразок: Де ти був? Куди ти ходив? Звідки ти повертаєшся додому?

Я був на стадіоні. Я ходив на стадіон. Я повертаюся додому зі стадіону.

Слова: посольство, лекція, лабораторія, Нова пошта, ресторан, аптека, супермаркет, гуртожиток, урок, деканат, ринок, міська поліклініка, перша лікарня, приймальне відділення.

Вправа 47. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова з дужок.

Зразок: Де Олена була вчора ввечері? (клуб, вечірка)

Куди вона ходила? Звідки вона повернулася додому?

Вчора ввечері Олена була в клубі на вечірці. Вона ходила в клуб на вечірку. Вона повернулася додому з клубу з вечірки.

1. Де була вчора ваша група? (театр опери й балету, прем'єра нового балету)

Куди вона ходила? Звідки вона повернулася?

2. Де були студенти під час канікул? (Київ, цікава екскурсія)

Куди вони їздили? Звідки вони повернулися?

3. Де був Саїд і його подруга? (побачення, великий парк розваг)

Куди вони ходили? Звідки вони повернулися?

4. Де ви були влітку? (відпочинок, Чорне море)

Куди ви їздили? Звідки ви повернулися?

5. Де жив ваш друг раніше? (Західна Україна, маленьке село)

Куди він їздить щомісяця? Звідки він повертається?

6. Де були друзі в неділю? (художній музей, цікава виставка)

Куди вони ходили? Звідки вони повернулися ввечері?

7. Де була в суботу ваша подруга? (фітнес клуб, ранкове тренування)

Куди вона ходила? Звідки вона повернулася об 11 годині?

8. Де працював ваш викладач? (Китай, творче відрядження)

Куди він їздив? Звідки він повернувся 5 років тому?

9. Де зараз старости груп? (офіс декана, робочі збори)

Куди вони пішли? Звідки вони повернуться до груп?

ПОРІВНЯЙТЕ!

КУДИ? (місце O ₄ = O ₂) ДО КОГО? (людина O ₂)	ДЕ? (місце O ₆) У КОГО? (людина O ₂)	ЗВІДКИ? (місце O ₆) ВІД КОГО? (людина O ₂)
 Хлопчик їде в лікарню до лікаря.	 Він був у лікарні у лікаря	 Він йде з лікарні від лікаря

Таблиця 29

Запитання	Статика Де? (місце O ₆) У кого? (істота O ₂)	Рух Куди? (місце O ₄ = O ₂) До кого? (істота O ₂)	Рух Звідки? (місце O ₂) Від кого? (істота O ₂)
П Р И К Л А Д И	Я був в Одесі у друга. Ми були в деканаті у секретаря. Вона була в поліклініці у лікаря. Діти були вдома у бабусі	Він їздив в Одесу до друга. Ми ходили в деканат до секретаря. Вона ходила в поліклініку до лікаря. Діти пішли додому до бабусі.	Він повернувся з Одеси від друга. Ми прийшли з деканату від секретаря. Вона повернулася з поліклініки від лікаря. Діти прийшли з дому від бабусі.

Вправа 48. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова з дужок.

Зразок: Від кого Мадлен отримала листа? (найкраща подруга)

Мадлен отримала листа **від** найкращої подруги.

1. Від кого ви давно не отримували повідомлень? (мої батьки, близький друг).
2. Від кого студенти дізналися про цю новину? (наші декан і перекладач).
3. Від кого вони дізналися про контрольну роботу? (один студент та їхній викладач).
4. Від кого Антон часто отримує повідомлення? (кохана дружина, любі діти).
5. Від кого ваші товариші завжди отримують вітання до дня народження? (старі друзі, шкільні вчителі).
6. Від кого Ахмед отримав грошовий переказ? (старший брат, знайомі батька).
7. Від кого ти отримав подяку? (новий викладач, наш куратор)

Вправа 49. Пишіть речення. Використовуйте зразок.

Зразок: Дмитро був у салоні у перукаря.

Дмитро прийшов (повернувся) із салону **від** перукаря.

1. Студент був у деканаті у декана.
2. Анна була в поліклініці в офтальмолога.
3. Улітку Семен жив у селі в дідуся.
4. Марія відпочивала на морі у подруги.
5. На канікулах я був в Німеччині у друга.
6. Аспірант був на кафедрі у професора.
7. Тато був в офісі у менеджера.
8. Ольга була в гуртожитку у друзів.
9. Батьки були в Києві у старшої доньки.
10. Усама був у посольстві в консула.

Вправа 50. Пишіть речення. Використовуйте зразок.

Зразок: товариш – лікарня – лікар, медсестра

Звідки повернувся ваш товариш?

Мій товариш повернувся з лікарні **від** лікаря й медсестри.

1. Андрій – студентський гуртожиток – старий друг
2. Марина – Київ – старша сестра

3. Марина Іванівна – перший поверх – наш декан
4. Викладач – наша бібліотека – бібліотекар
5. Саїд – деканат – секретар Ірина
6. Студенти – рідні країни – батьки
7. Ахмед – студентська поліклініка – стоматолог
8. Аднан – день народження – кохана дівчина
9. Друзі – спортклуб – тренер
10. Салма – консультація – науковий керівник

ПРИГАДАЙТЕ!

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ...?

Скільки коштує шарф?

Скільки коштує сумка?

Скільки коштує морозиво?

Скільки коштують джинси?

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ЩО (1)

він, вона, воно коштує

вони коштують

ЩО КОШТУЄ

одну гривню, одну копійку

дві, три, чотири гривні, копійки

5...1000 гривень, копійок

один долар, євро

два, три, чотири долари, євро

5...1000 доларів, євро

одну тисячу гривень, доларів, євро

дві, три, чотири тисячі гривень, доларів, євро

5...100 тисяч__ гривень, доларів, євро

Вправа 51. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок.

Зразок: Скільки коштує квиток на автобус? (5, гривня)

Квиток на автобус коштує 5 гривень.

1. Скільки коштує морозиво? (20, гривня).
2. Скільки коштує шаурма в ресторані й у кіоску? (9, гривня, 50, копійка).

3. Скільки коштує пакет сметани? (35, гривня, 75, копійка)
4. Скільки коштує зимова куртка? (3000, гривня)
5. Скільки коштує десяток яєць? (31, гривня)
6. Скільки коштує «Айфон-10»? (25000, гривня)
7. Скільки коштує кава-лате (американо, капучино)? (22, гривня)
8. Скільки коштує пачка цигарок? (35, гривня)
9. Скільки коштує великий зошит? (11, гривня, 23, гривня)
10. Скільки коштує білий батон? (24, гривня)

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Родовий відмінок на позначення часу

Запитання **КОЛИ?**

Коли відзначають День Незалежності України? 24.08

День Незалежності України відзначають двадцять четвертого серпня.

Коли ти народився? Я народився 22 (двадцять другого) червня 1997 (тисяча дев'ятсот дев'яносто сьомого) року.

Коли ти приїхав в Україну? Я приїхав в Україну шостого жовтня цього року.

Коли ти почав вивчати українську мову? Четвертого жовтня.

Коли починається весна? Першого березня.

Порівняйте!

Таблиця 30

Яке сьогодні число?	Коли (якого числа)?
перше січня	першого січня
друге лютого	другого лютого
третє березня	третього березня
четверте квітня	четвертого квітня
п'яте травня	п'ятого травня
шосте червня	шостого червня
сьоме липня	сьомого липня

восьме серпня	восьмого серпня
дев'яте вересня	дев'ятого вересня
десяте жовтня	десятого жовтня
двадцять листопада	двадцятого листопада
тридцять грудня	тридцятого грудня

Вправа 52. Відповідайте на запитання. Використовуйте слова з дужок і зразок.

Зразок: Коли ви народилися? (15, квітень, 2001, рік)

Я народився 15-ого квітня 2001-ого року.

1. Коли народився Т.Г. Шевченко? (9, березень, 1814 рік)
2. Коли народився ваш молодший брат? (5, лютий 2007 рік)
3. Коли народилася ваша старша сестра? (12, квітень, 1999 рік)
4. Коли в Україні святкують Новий рік? (1, січень)
5. Коли починається навчальний рік в Україні? (1, вересень)
6. Коли святкують День Матері у вашій країні? (21, березень)
7. Коли святкують День Незалежності вашої батьківщини?
8. Коли святкують Різдво (25, грудень)

Таблиця 31

Прийменники родового відмінка на позначення часу	
<u>з – до</u>	з ранку до вечора з першої до останньої хвилини Банк працює з дев'ятої до десятої години У нас перерва з першої до другої Лікар працює з восьмої до дванадцятої
<u>від – до</u>	від світанку до заходу сонця від першого до останнього подиху від початку до закінчення тренування
після	після уроку, після перерви, після заняття після вистави, після ресторану, після свята після подорожі, після повернення

до	до сніданку, до обіду, до вечері до ранку, до вечора, до ночі до зустрічі
під час	під час святкування, під час зустрічі під час контрольної роботи під час обіду, під час перерви
протягом упродовж	протягом року упродовж засідання, упродовж зборів

Вправа 53. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова.

Зразок: Коли ти будеш вільний?

Я буду вільний **після** занять.

після – урок, семінарське заняття,

до – сніданок, екзамен, після залік,

під час – канікули, вистава, збори,

протягом – година, місяць.

Вправа 54. Відповідайте на запитання. Використовуйте зразок і слова.

Зразок: У понеділок перша пара – математика.

А яка пара буде **після** математики?

Після математики буде НСМ.

Слова: хімія, біологія, фізика, інформатика, країнознавство, українська мова, анатомія, фізіологія, біохімія, біофізика.

Вправа 55. Відповідайте на запитання. Використовуйте прийменники **до** або **після**.

а) **Зразок:** Пройшов дощ і я пішов гуляти.

Після дощу я пішов гуляти.

1. Закінчився матч і футболісти пішли до роздягальні.
2. Закінчилася перерва і ми увійшли в клас.
3. Закінчилося тренування й Ольга вийшла зі спортзали.
4. Закінчились екзамени й усі студенти поїхали додому на канікули.
5. Закінчилася гра і команда пішла на прес-конференцію.

6. Закінчилися канікули й усі студенти повернулися до навчання.
7. Закінчилися заняття й студенти пішли додому.
8. Закінчилися збори й ми вийшли з аудиторії.
9. Закінчилася екскурсія й викладач побажав нам гарного відпочинку.
10. Закінчився фільм і всі вийшли із зали.

б) **Зразок:** Дощ ішов усю ніч і закінчився вранці.

Дощ ішов усю ніч **до** ранку.

1. Ми працювали увесь день і закінчили лише ввечері.
2. Лекції будуть довго й закінчатся о 16⁰⁰.
3. Він довго працював і повернувся ввечері.
4. Студенти відпочивали на батьківщині й повернулися у вересні.
5. Ми готувалися до контрольної всю ніч і заснули вранці.
6. Тренування продовжувалося 4 години й закінчилося пізно ввечері.

Вправа 56. Відповідайте на запитання. Використовуйте прийменники з – до.

Зразок: Літні канікули тривають ... (липень – серпень).

Літні канікули тривають з липня **до** серпня.

1. Навчальний рік триває ... (вересень – червень).
2. Магазин працює ... (8 ранку – 8 вечора).
3. Заняття тривають ... (8 ранку – 3 дня).
4. Метро працює ... (6 ранку – 1 ночі).
5. Екзамени будуть ... (1 лютий – 20 лютий).
6. Перерва триває ... (12⁰⁰ – 12³⁰).
7. Перший семестр триває ... (вересень – грудень).
8. Другий семестр триває ... (лютий – червень).
9. Зима триває ... (грудень – лютий).
10. Весна триває ... (березень – травень).

Вправа 57. Пишіть речення. Використовуйте прийменники: **під час** або **впродовж** (протягом) і зразок.

Зразок: ... літніх канікул я відвідав декілька європейських країн.

Під час літніх канікул я відвідав декілька європейських країн.

1. Ми вивчатимемо українську мову ... кількох років.
2. ... уроку ми отримуємо багато нової інформації.
3. Я навчався в школі ... дванадцяти років.
4. ... екскурсії до Галереї мистецтв студенти подивилися експозицію картин молодих українських художників.
5. Мій брат жив і навчався в Україні ... семи років.
6. Друзі познайомились ... подорожі до Харкова.

Зверніть увагу!

Прийменники БЕЗ, ДЛЯ

Вправа 58. Читайте зразок. Пишіть словосполучення. Використовуйте прийменник **без**.

Зразок: вода без (газ)

Вода без газу.

1. Дівчина без (парасолька).
2. Юнак без (шапка, шарф).
3. Кава без (цукор і молоко).
4. Чоловік без (окуляри, борода, вуса).
5. Чай без (цукор, лимон).
6. Салат без (сіть, перець, олія, майонез).
7. Місто без (люди, фонтани, море, річка).
8. Замок без (ключ).
9. Людина без (совість, честь).
10. Диктант без (помилки).
11. День без (сонце, дощ).
12. Учень без (портфель, ручка, олівець).

Вправа 59. Читайте умову. Пишіть речення. Використовуйте зразок.

Зразок: Я не купив цукор.

У мене чай без цукру.

1. Друг забув купити лимон. У нього чай без ... .
2. Мій товариш не має підручника української мови. Він працює без ... .
3. Дарина забула парасольку вдома. Дарина сьогодні без ... .

4. Викладач забув журнал групи в деканаті. Він почав урок без ... .
5. У нас немає крейди. На уроці неможливо працювати без ... .
6. Ти не вивчаєш граматику. Ти не можеш говорити без ... .
7. У Марини немає словника. На уроці вона працювала без ... .
8. Сьогодні мій старший брат зайнятий. Я пішов у кіно без ... .
9. Моя подруга вегетаріанка. Вона готує обід без ... .
10. Я отримав оцінку відмінно, бо написав тест без ... .

Вправа 60. Пишіть речення. Використовуйте зразок і прийменник **для**.

Зразок: Спорт має велике значення ... (здоров'я людини).

Спорт має велике значення **для** здоров'я людини.

1. Цей підручник ... (іноземні студенти).
2. Я вже купив сувеніри ... (мої батьки, моя старша сестра).
3. Василь бере книжку в бібліотеці ... (іранська студентка).
4. Я купив іграшки ... (молодший брат).
5. У мене завжди є час ... (гарні друзі).
6. Це нова поліклініка ... (маленькі діти).
7. У гуртожитку є кімната ... (самостійна робота).
8. Це авто ... (спортивні змагання).
9. Ця колекція одягу ... (люди середнього віку).
10. Знання мови необхідне ... (краще взаєморозуміння).

Вправа 61. Пишіть речення. Використовуйте потрібний прийменник **для, без, з, від, в, у, до, після**.

Зразок: Я люблю каву ... цукру.

Я люблю каву **без** цукру.

1. Я люблю чорну каву, тому п'ю її ... молока.
2. Учора я готувався до занять ... ранку ... вечора.
3. Студент пішов на заняття ... шапки.
4. Це магазин ... заможних людей.
5. Хлопчик повернувся ... села ... любої бабусі.

6. Влітку Оксана жила ... селі ... дядька.
7. Ми пішли в кіно ... дощу.
8. Я маю купити хліб ... занять.
9. ... мене два брати й три сестри.
10. Я не можу жити ... тебе.

Родовий відмінок на позначення місця події

Запитання ДЕ?

Таблиця 33

Прийменники	
біля, коло, поблизу, недалеко від, навколо, посеред, від...до, навпроти	
від ... до	Від Полтави до Києва 362 км.
коло = біля	Квіти ростуть коло будинку.
навпроти	Двері навпроти вікна.
неподалік від недалеко від поблизу	Він живе неподалік від зупинки. Я живу недалеко від університету. Я чекаю на друга поблизу університету.
навколо	Навколо гуртожитку ростуть ялинки.
посеред	Стіл стоїть посеред кімнати.

Вправа 62. Пишіть речення. Використовуйте потрібний прийменник **біля, коло, недалеко від, навколо, посеред, від ... до, навпроти**

Зразок: Ринок розташований ..... нашого університету.

Ринок розташований **навпроти** нашого університету.

1. Моя квартира ... «Метрополітену».
2. Шафа стоїть ... мого письмового столу.
3. Моя подруга стоїть ... вікна.
4. ... університету росте багато дерев та кущів.
5. ... кімнати стоїть великий обідній стіл, а на ньому – ваза з квітами.
6. Я не хочу жити далеко ... центру міста.

7. Пішки я йду ... гуртожитку ... академії 30 хвилин.
8. Інтернет-кафе розташоване ... нашого гуртожитку.
9. Він чекатиме на мене ... драматичного театру.
10. Пам'ятник стоїть ... площі.
11. Ми сиділи ... столу й обговорювали план вечірки.
12. Улітку ми відпочивали ... Чорного моря.
13. ... Полтави ... Харкова 140 кілометрів.

Як сказати про джерело інформації

Запитання ЗВІДКИ? (У КОГО? ВІД КОГО? ІЗ ЧОГО?)

Зверніть увагу!

Таблиця 33

Дізнатися про що	у кого? Джерело інформації – істота	запитувати
	від кого?	не запитувати, але слухати, чути
	з (із) чого? Джерело інформації – неістота	читати, чути
Отримувати що	від кого – через посередника у кого – безпосередньо	

Вправа 63. Пишіть речення, використовуйте моделі й зразок.

Зразок: Я читаю новини на сайті університету.

Я завжди дізнаюся про новини з сайту університету.

1. Студенти отримують студентський квиток у деканаті ... секретаря.
2. Я дивлюся сторінку 1 курсу на сайті й читаю новий розклад.
3. Халід розповідає Валіду про новорічну вечірку.
4. Олена запитала подругу, коли буде консультація.
5. Тато надсилає гроші й Амір отримує їх у «Приватбанку».
6. Декан дав мені допуск на відпрацювання пропуску з НСМ.

7. Викладач запитав Таміра, які вірші він хоче знати.
8. Галина запитала професора, яка тема буде наступною.
9. У Рабіє багато українських друзів, які розповідають йому про традиції та звичаї.
10. Ми читали текст про цікаву роботу лікаря.
11. Мама зателефонувала й повідомила мені про весілля сестри.
12. На сайті університету вони прочитали багато нової важливої інформації.
13. Я отримав повідомлення оператора «Водафон» про закінчення дії тарифу.

Вправа 64. Закінчіть складні речення. Використовуйте зразок.

Зразок: Сестра запитала, звідки ... .

чия ... .

у кого ... .

від кого ... .

чого ... .

Сестра запитала, **звідки** приїхав мій друг.

чия книга лежить на столі.

у кого є новий розклад.

від кого я постійно отримую повідомлення.

чого у нас немає з продуктів.

1. Викладач запитав, для кого ... .

звідки ... .

чий ... .

від кого ... .

у кого ... .

2. Я забув, де ... .

чий ... .

коли ... .

від кого ... .

скільки ... .

3. Ми дізналися, що ... .

КОЛИ ... .

ЧОГО ... .

ЗВІДКИ ... .

ЯКИЙ ... .

ЧИЯ ... .

Вправа 65. Говоріть запитання до виділених слів.

Зразок: У Джека немає брата.

У **кого** немає брата?

1. Це словник нового **студента**.
2. Зараз урок **математики**.
3. У **Максима** є новий автомобіль.
4. У неї на рахунку немає **коштів**.
5. Андре приїхав з **Франції**.
6. Це підручник **викладача**.
7. У **мого** батька красиве ім'я.
8. Це кава **без цукру й молока**.
9. Минулого тижня Махмуд повернувся з **батьківщини**.
10. У мене немає **вільного часу**.
11. Я отримав повідомлення **від коханої**.
12. Друзі повернулися з «**Екватора**» пізно ввечері.
13. Це новий підручник **української мови**.
14. Я підготував сюрприз для **моєї любої мами**.
15. Кафе розташоване **недалеко від гуртожитку**.
16. Зимова куртка коштує **3000 гривень**.
17. Вона запитала дорогу **в перехожого**.
18. Ми працюємо в університеті з **8³⁰ до 14⁵⁰**.
19. **Біля мого дому** знаходиться фітнес-клуб.
20. Після занять вони їхатимуть **до Харкова**.
21. Брат навчається в **технічному університеті**.

22. Лейла приїхала з **Тунісу**.
23. Це студенти **аграрного** університету.
24. Щоліта він їздить **у село**.
25. Олена приїхала з **Мексика**.
26. Українці люблять відпочивати **на Чорному морі**.
27. Батько сьогодні пізно повернувся з **роботи**.
28. Ми щодня ходимо **до університету**.
29. Друзі були **на концерті** рок-групи.
30. Ібрагім отримав лист **із Йорданії**.
31. У неділю він хоче піти **в фітнесклуб**.

Значення родового відмінка

1. Родовий відмінок належності. Запитання: Чий? Чия? Чиє? Чий? (іменник + іменник істота)
2. Родовий відмінок належності. Запитання: Який? Яка? Яке? Які? (іменник + іменник неістота)
3. Родовий відмінок належності. Запитання: У кого? У чого?(є хто? є що?).
Прийменник У
4. Родовий відмінок заперечення. Запитання: Кого? Чого?(немає, не було, не буде).
5. Родовий відмінок відправного пункту руху. Запитання: Звідки?
Прийменники: з (із).
6. Родовий відмінок кількості. Запитання: Скільки? (числа 2, 3, 4 + Н.в. однини, 5-20 + Р.в. множини).
7. Родовий відмінок на позначення часу. Запитання: Коли? Прийменники: до, після, впродовж, під час, з ... до.
8. Родовий відмінок на позначення місця. Прийменники: біля, коло, недалеко від, навколо, посеред, від..до, навпроти.
9. Прийменники: без, для.

ПЕРЕВІРТЕ СЕБЕ

ВИКОНАЙТЕ ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Виберіть правильний варіант відповіді. Відповіді пишуть так: 1а, 2б...

Тестові завдання до розділу 1 «Місцевий відмінок»

Тест №1. Місцевий відмінок місця дії

1. Діти гуляють у ...	а) парк б) парку в) парки
2. Марина живе у ...	а) Полтава б) Полтави в) Полтаві
3. Я люблю відпочивати на ...	а) море б) морі
4. Вчора Алі був на ...	а) стадіоні б) стадіон в) стадіони
5. Ринок розташований у ...	а) центр б) центри в) центрі
6. Сана народилася в ...	а) Йорданія б) Йорданії
7. Батько працює на ...	а) заводі б) заводи в) завод
8. Мій друг навчається в ...	а) університет б) університеті в) університети
9. Друзі беруть книги в ...	а) бібліотеки б) бібліотека в) бібліотеці
10.Сандра сидить на ...	а) дивані б) диван в) дивани
11. Ваза стоїть на ...	а) стіл б) столи в) столі
12.Телефон лежить у ...	а) сумка б) сумці в) сумки

Тест №2. Місцевий відмінок місця дії

Уживання прийменників

1. Карта висить ... стіні.	а) у б) в в) на
2. Раніше я жив ... батьківщині.	а) у б) в в) на
3. Лікар працює ... лікарні.	а) у б) в в) на
4. Мій друг навчається ... стоматологічному факультеті.	а) у б) в в) на
5. Подруги п'ють каву ... їдальні.	а) у б) в в) на
6. Я навчаюся ... медичному університеті.	а) в б) на
7. Студенти були ... екскурсії.	а) в б) на
8. Подруга купує ліки ... аптеці.	а) в б) на
9. Мама купує фрукти й овочі ... ринку.	а) в б) на
10. Університет розташований ... вулиці Шевченка.	а) в б) на
11. Батько працює ... магазині.	а) в б) на
12. Друзі грають у футбол ... стадіоні.	а) в б) на

Тест №3. Місцевий відмінок. Лексика

1. Діти гуляють у ...	а) аудиторії б) школі в) парку
2. Оксана ... в Полтаві	а) думає б) читає в) живе
3. Лікар працює у ...	а) поліклініці б) бібліотеці в) класі
4. Мій друг ... у жовтні.	а) живе б) народився в) навчається
5. Люди купують ліки в ...	а) аптеці б) бібліотеці в) магазині
6. Діти навчаються у ...	а) театрі б) університеті в) школі
7. Брат працює у ...	а) книзі б) компанії в) кімнаті
8. Медичні аналізи роблять у ...	а) аудиторії б) їдальні в) лабораторії
9. Студенти були на екскурсії у ...	а) музеї б) класі в) гуртожитку
10. Наталя сидить на ...	а) університеті б) парку в) стільці
11. Друзі обідають на	а) занятті б) перерві в) уроці
12. Банк ... у центрі.	а) народився б) розташований в) живе

ПІДСУМКОВИЙ ТЕСТ ДО РОЗДІЛУ «МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК»

<p>1. Ми живемо... .</p>	<p>а) це затишне місто б) у це затишне місто в) у цьому затишному місті г) у цій затишній місті</p>
<p>2. Мій друг навчається ... .</p>	<p>а) в Полтавський державний медичний університет в перший курс б) в Полтавському державному медичному університеті на першому курсі в) в Полтавському державному медичному університеті в першому курсі г) на Полтавському державному медичному університеті в першому курсі</p>
<p>3. Студенти слухають лекції...</p>	<p>а) великі лекційні аудиторії б) у великі лекційні аудиторії в) на великих лекційних аудиторіях г) у великих лекційних аудиторіях</p>
<p>4. Цей відомий вчений жив ....</p>	<p>а) на нашій вулиці б) на наша вулиця в) на нашому вулиці г) на наших вулиці</p>
<p>5. Наш університет ... на вулиці Шевченка.</p>	<p>а) живе б) сидить в) стоїть г) розташований д) навчається</p>
<p>6. Дошка ... на стіні.</p>	<p>а) висить б) живе в) стоїть г) працює д) розташована</p>

7. Вчора я не ... на уроці.	а) висів б) жив в) стояв г) був д) купував
8. Стільці ... у кутку.	а) висять б) живуть в) стоять г) лежать д) сидять
9. Мої друзі ... у студентському гуртожитку.	а) висять б) живуть в) стоять г) гуляють д) пишуть
10. Продавець працює в ...	а) аптеці б) магазині в) заводі г) лікарні
11. На заводі працює ...	а) фармацевт б) продавець в) стоматолог г) інженер
12. Викладач пише ... дошці, а студенти пишуть ... зошитах.	а) в, на б) на, у в) в, в г) на, на
13. Моя сестра вчиться ... медичному університеті ... стоматологічному факультеті	а) в, в б) на, в в) в, на г) на, на
14. ... заняті ми працюємо ... аудиторії.	а) в, на б) на, в в) в, в г) на, на

15. Мій старший брат лікар. ... білий халат.	а) він б) на ній в) на ньому г) на мені
16. Сьогодні студентка читає книгу, а вчора вона ... журнал.	а) читала б) читатиме в) також читає
17. Зараз Алі сидить в аудиторії, а вчора ввечері він ...	а) сидітиме у кафе б) сидів у кафе в) сидить у кафе
18. Зараз Ахмед вивчає українську мову, а потім він ... медицину.	а) вивчатиме б) вивчав в) також вивчає
19. Я знаю, ... групі навчається Салма. 20. Я знаю, ... курсі вивчають фармакологію. 21. Я знаю ... році народився Роналдо. 22. Він розповів, ... фабриці працює його батько. 23. Ми знаємо, ... годині починається пара.	а) о котрій б) на якій в) в якому г) в якій д) на якому
24. Зараз я живу у місті, ... навчається мій брат.	а) коли б) де в) що
25. Він не знає, ... розташований деканат.	а) що б) коли в) де
26. Мій брат народився ...	а) у січень б) на січні в) у січні
27. Молодша сестра народилася ...	а) у дві тисячі третьому році б) дві тисячі третій рік в) на дві тисячі третій рік
28. Я приїхав в Україну ...	а) у жовтень б) у жовтні в) жовтень

Тестові завдання до розділу 2 «Знахідний відмінок»

Тест №1. Знахідний відмінок прямого об'єкта Іменник

1. Мама відпочиває, вона читає	а) книга б) книгу
2. Студентка вивчає	а) хімію б) хімія
3. Самір пише	а) вправу б) вправа
4. Викладач пояснює	а) правилі б) правило
5. Подруга надсилає	а) повідомлення б) повідомленню
6. Ми розуміємо	а) викладач б) викладача
7. Сана співає	а) пісня б) пісню
8. Діти поважають	а) батько б) батька
9. Мама готує	а) вечерю б) вечеря
10. Ахмед їсть	а) піца б) піцу
11. Я бачив	а) друг б) друга
12. Я згадую ... на батьківщині.	а) життя б) життю

Тест №2. Знахідний відмінок прямого об'єкта

Прикметник

1. Ми слухали ... музику.	а) сучасна б) сучасної в) сучасну
2. Вони дивилися ... фільм.	а) історичний б) історичну в) в історичному
3. Я знаю це ... дієслово.	а) український б) українське в) українську
4. Він кохає ... дівчину.	а) гарна б) гарну в) гарне
5. Вони бачили ... студента.	а) веселий б) весела в) веселого
6. Лікар оглядає ... пацієнтів.	а) останніх б) останнього в) останню
7. Ми пили ... каву.	а) смачний б) смачну в) смачна
8. Студент пише ... вправу.	а) важка б) важке в) важку
9. Ми розуміємо ... лікаря.	а) український б) українського в) українську
10. Ти любиш ... піцу?	а) сирна б) сирну в) сирний
11. Він бере ... ручку.	а) синя б) синій в) синю
12. Я купую ... продукти.	а) свіжі б) свіжу в) свіже

Тест №3. Знахідний відмінок прямого об'єкта

Прикметник та іменник

1. Ми слухали	а) українська пісня б) в українській пісні в) українську пісню
2. Вони вивчають	а) нову розповідь б) нова розповідь в) у новій розповіді
3. Алі любить	а) у іспанський футбол б) іспанський футбол в) іспанського футболу
4. Студенти поважають	а) серйозний викладач б) серйозну викладача в) серйозного викладача
5. Сестра купує	а) свіжі овочі б) у свіжих овочах в) свіжих овочів
6. Я знаю	а) нову дієслово б) нового дієслово в) нове дієслово
7. Студенти виконують	а) складну завдання б) складне завдання в) складна завдання
8. Він запрошує у кафе	а) українська подруга б) українську подругу в) українського подругу
9. Стівен зустрічає	а) старшого брата б) старший брат в) старші брати
10. Мама готує	а) смачного салату б) у смачному салаті в) смачний салат
11. Викладач перевіряє	а) контрольну роботу б) контрольна робота в) у контрольній роботі
12. Я маю	а) гарні друзі б) гарних друзів в) гарних друзях

Тест №4. Знахідний відмінок непрямого об'єкта

1. Викладач розповідає	а) Україну б) про Україну в) в Україні
2. Хлопці грають	а) у футбол б) на футболі в) про футбол
3. Студенти дивляться	а) дошка б) дошку в) на дошку
4. Син схожий	а) на батька б) у батька в) про батька
5. Алі платив	а) у навчання б) за навчання в) про навчання
6. Мама турбується	а) про мене б) на мені в) мене
7. Батьки живуть далеко, я часто згадую	а) про нього б) про неї в) про них
8. Де ти був? Викладач запитував	а) тебе б) на тебе в) про тебе
9. Лікар ... про пацієнта.	а) працює б) думає в) лікує
10. Батьки ... про дітей.	а) люблять б) чекають в) піклуються
11. Ахмед іноді ... про домашнє завдання.	а) забуває б) робить в) готує
12. Я часто думаю ... неї.	а) в б) про в) на
13. Друзі грають ... комп'ютерні ігри.	а) у б) на в) про
14. Студенти мріють ... канікули.	а) на б) про в) у

Тест №5. Знахідний відмінок напрямку руху

1. Ми йдемо	а) медичний університет б) в медичний університет в) в медичному університеті
2. Щотижня друзі ходять	а) у спортивний клуб б) спортивний клуб в) у спортивному клубі
3. Студенти підуть	а) цікава зустріч б) на цікавій зустрічі в) на цікаву зустріч
4. Імад іноді запізнюється	а) перша пара б) на першу пару в) в першу пару
5. Студенти ходили	а) в анатомічний музей б) в анатомічному музеї в) анатомічний музей
6. Наша група їздила	а) на цікавій екскурсії б) цікава екскурсія в) на цікаву екскурсію
7. Вчора він ходив	а) стоматологічний кабінет б) у стоматологічний кабінет в) у стоматологічному кабінеті
8. Влітку я поїду	а) на Чорне море б) на Чорному морі в) Чорне море
9. Лікар поспішає	а) нова поліклініка б) у новій поліклініці в) у нову поліклініку
10. Хлопці ходять	а) футбольні матчі б) на футбольні матчі в) на футбольних матчах
11. Я йду	а) наша бібліотека б) нашу бібліотеку в) в нашу бібліотеку
12. Подруги ходили	а) у затишне кафе б) на затишне кафе в) у затишному кафе

ПІДСУМКОВИЙ ТЕСТ ДО РОЗДІЛУ «ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК»

1. На уроці викладач запитує	а) студент і студентка б) студента і студентку в) студенті та студентці
2. В аудиторії я бачу	а) стіл, дошку, вікно б) стіл, дошка, вікно в) на столі, на дошці, на вікні
3. Уранці молодший брат іде ..., а старша сестра йде... .	а) у школі, в університеті б) у школу, в університет в) школа, університет
4. Яку мову ви вивчаєте?	а) українська б) українською в) українську
5. Якого студента ви чекаєте?	а) новий б) на новому в) нового
6. В яке кафе ходять друзі?	а) в арабське б) арабське в) в арабському
7. Я зустрічаю на вокзалі	а) мій старий друг б) мого старого друга в) мою стару друга
8. Студенти перекладають	а) цей важкий текст б) цього важкого тексту в) у цьому важкому тексті
9. Алі запрошує у гості	а) нові друзі б) нових друзів в) на нових друзів
10. Мама турбується	а) діти б) дітей в) про дітей
11. Діти схожі	а) на батьків б) батьки в) про батьків
12. Щосуботи друзі грають	а) футбол б) у футбол в) на футболі

13. Мій батько працює <u>на заводі</u> .	а) де? б) хто? в) куди?
14. Студенти йдуть <u>в аудиторію</u> .	а) що? б) де? в) куди?
15. Учора я бачив <u>нового</u> лікаря.	а) якого? б) кого? в) хто?
16. Викладач перевіряє <u>контрольну</u> роботу.	а) що? б) яку? в) якого?
17. Андрій кохає гарну <u>дівчину</u> .	а) хто? б) яку? в) кого?
18. Подруга прибирає свою <u>кімнату</u> .	а) хто? б) що? в) яку?
19. Я кладу речі в <u>сумку</u> .	а) хто? б) що? в) куди?
20. Батьки люблять	а) я б) мене в) про мене
21. Викладач запитував про... .	а) них б) їх в) вони
22. Щодня мій молодший брат ... у школу. Зараз він також ... у школу.	а) йде, ходить б) ходить, йде в) йшов, ходив
23. Раніше Лаура часто ... в бібліотеку. Зараз вона також ... в бібліотеку.	а) ходить, йде б) іде, ходить в) ходила, йде
24. Зараз Андрій ... в Київ.	а) йде б) їде в) ходить
25. У магазині ми ... продукти.	а) снідаємо б) готуємо в) їмо г) купуємо

26. Я ... речі в сумку.	а) беру б) кладу в) купую г) роблю
27. На сніданок Марія ... булочку і ... каву.	а) снідає, готує б) купує, їсть в) їсть, п'є
28. Батьки ... мені гроші.	а) надсилають б) купують в) знають
29. Коли вони відпочивають?	а) неділя б) у неділі в) у неділю
30. Коли будуть канікули?	а) через місяць б) місяць тому в) місяць
31. Коли ти обідав?	а) година б) через годину в) годину тому
32. Ми розв'язували задачу	а) ціла година б) цілу годину в) у цілій годині
33. Мій друг розповідав, ... він бачив у Полтаві.	а) куди б) хто в) кого
34. Алі розуміє не все, ... читає.	а) хто б) що в) кого
35. Викладач знає, ... йдуть студенти.	а) кого б) хто в) що г) куди
36. Сестра знає, ... кохає її брат.	а) хто б) про кого в) кого
37. Я знаю, ... молоко ти любиш. 38. Я знаю, ... друга ти бачив. 39. Я знаю, ... текст читали друзі. 40. Я знаю, ... клініки працюють у Полтаві. 41. Я знаю, ... пісню любить мама. 42. Я знаю, ... викладача всі розуміють.	а) який б) якого в) яке г) яку д) які

Тестове завдання до розділу 3 «Родовий відмінок»

Тест №1. Родовий відмінок належності, заперечення

1. На столі лежить телефон	а) батько б) батька в) про батька
2. Я беру книгу	а) подругу б) подруга в) подруги
3. Це аудиторія	а) анатомія б) анатомії в) анатомію
4. Це журнали викладача. ... це журнали?	а) чий б) чия в) чії
5. Тут працює викладач хімії. ... викладач тут працює?	а) який б) яка в) яке
6. ... є новий підручник.	а) Андрій б) Андрія в) у Андрія
7. ... немає комп'ютера.	а) його б) у нього в) нього
8. У Марії є молодша сестра. ... є молодша сестра?	а) у кого б) кого в) хто
9. У тата немає планшета. ... немає у тата?	а) що б) кого в) чого
10. У гуртожитку живуть студенти університету. ... студенти живуть у гуртожитку?	а) який б) чий в) які г) чії
11. На другому поверсі розташований кабінет ректора. ... кабінет розташований на другому поверсі?	а) який б) чий в) які г) чії
12. Аптека – це місце роботи	а) продавець б) продавця в) фармацевта г) фармацевт

**Тест №2. Родовий відмінок прикметників, присвійних
і вказівних займенників**

1. У кабінеті немає ... лікаря	а) молодий б) молодого в) у молодого
2. На уроці немає ... студентки.	а) китайської б) у китайської в) китайська
3. У Саміра є	а) нового комп'ютера б) новий комп'ютер в) у новому комп'ютері
4. У Віктора немає	а) синя сорочка б) в синій сорочці в) синьої сорочки
5. У цьому кафе немає зеленого чаю. ... чаю немає у цьому кафе?	а) який б) яке в) якого
6. На столі лежать ключі ... друга.	а) мій б) мого в) моєї
7. На стіні висить фотографія ... родини.	а) нашої б) нашого в) наша
8. В її мами багато роботи. ... мами багато роботи?	а) чия б) чиеї в) у чиеї г) у чийого
9. Банк розташований у будівлі ... торгового центру.	а) цей б) цього в) у цього
10. Отман добре знає слова ... пісні.	а) цієї б) цю в) цього г) у цієї
11. У зошиті Джона немає цього завдання. ... завдання немає у зошиті Джона?	а) яке б) якої в) якого г) у якого
12. В арабського студента є новий айфон. ... студента є новий айфон?	а) який б) яку в) якого г) у якого

Тест №3. Родовий відмінок з дієсловами руху

1. Алі приїхав	а) Туніс б) в Тунісі в) з Тунісу
2. Щодня після роботи лікар повертається додому	а) у лікарню б) з лікарні в) у лікарні
3. Влітку ми поїдемо на екскурсію	а) до Києва б) з Києва в) у Києві
4. Мій друг був	а) до стоматолога б) у стоматолога в) від стоматолога
5. Я ходив у гості	а) у друзів б) від друзів в) до друзів
6. Ми повернулися ... батьківщини ... батьків.	а) на, у б) з, від в) від, з
7. Учора я ... з університету пізно.	а) прийшов б) ходив в) прийду
8. Минулого тижня друзі ... з Харкова.	а) прийшли б) поїхали в) приїхали
9. Хлопці були на стадіоні. ... прийшли хлопці?	а) де б) звідки в) куди
10. Студенти йдуть з університету. ... йдуть студенти?	а) де б) звідки в) куди
11. Друзі ходили на студентську вечірку. ... вечірки вони прийшли? 12. Вони були у новому супермаркеті. ... супермаркету вони повернулися?	а) з якого б) у якому в) з якої г) на якій д) який е) яка

Тест №4. Прийменники родового відмінку

1. Магазин розташований ... гуртожитку.	а) з б) недалеко від в) до
2. Я купив цей словник ... брата.	а) для б) від в) із
3. Я не можу жити ... футболу.	а) коло б) без в) із
4. Перерва буде ... уроку.	а) під час б) біля в) після
5. Я отримую повідомлення ... друга.	а) від б) із в) без
6. Улітку моя сестра була в селі ... бабусі.	а) у б) від в) в
7. Я п'ю воду ... газу.	а) із б) без в) з
8. Музей розташований ... бібліотеки.	а) для б) з в) навпроти
9. ... гуртожитку є спортивний майданчик.	а) на б) біля в) до
10. ... контрольної роботи не можна використовувати телефон.	а) на б) під час в) після
11. Я повторюю дієслова ... контрольної роботи.	а) до б) під час в) після
12. Вони приїхали ... Польщі.	а) від б) навколо в) з

Тест №5. Родовий відмінок на позначення кількості

1. У класі стоїть ... столи.	а) чотири б) один в) багато
2. Алі купив ... книг.	а) дві б) чотири в) декілька
3. У місті багато	а) музей б) музеїв в) музеї
4. У квартирі 5	а) кімнат б) кімната в) кімнати
5. У будинку мало	а) вікна б) вікон в) вікно
6. У Полтаві 5 університетів. ... університетів у Полтаві?	а) що б) скільки в) яких
7. У місті багато ... парків.	а) гарні б) у гарних в) гарних
8. У нашому університеті багато великих аудиторій. ... аудиторій багато у нашому університеті?	а) які б) яких в) в яких г) який
9. Скільки ... у твоїх батьків?	а) дитина б) діти в) дітей
10. У поліклініці працює багато молодих	а) інженерів б) вчителів в) продавців г) лікарів
11. Минулого року в нашому центрі навчалось	а) шістдесят три студенти б) шістдесяти трьох студентів в) шістдесят три студентів
12. У лікарні працює дві	а) лабораторія б) лабораторій в) лабораторії г) у лабораторії

ПІДСУМКОВИЙ ТЕСТ ДО РОЗДІЛУ «РОДОВИЙ ВІДМІНОК»

<p>1. Чий стіл стоїть праворуч? Праворуч стоїть стіл ... .</p>	<p>а) наш викладач б) нашого викладача в) наші викладачі</p>
<p>2. Чий батьки живуть у Марокко? У Марокко живуть батьки ... .</p>	<p>а) моєї нової подруги б) моя нова подруга в) мою нову подругу</p>
<p>3. Які пари будуть завтра? Завтра будуть пари ... .</p>	<p>а) біологія та українська мова б) біологію та українську мову в) біології та української мови</p>
<p>4. У його кімнаті є новий комп'ютер, маленька тумбочка. У моїй кімнаті немає ... .</p>	<p>а) новий комп'ютер, маленька тумбочка б) у новому комп'ютері, у маленькій тумбочці в) нового комп'ютера, маленької тумбочки</p>
<p>5. В її квартирі є старий холодильник, велике крісло. В їхній квартирі немає ... .</p>	<p>а) старий холодильник, велике крісло б) старого холодильника, великого крісла в) у старому холодильнику, на великому кріслі</p>
<p>6. У брата є кохана дружина, дорослий син, маленька дочка. У мене ще немає ... .</p>	<p>а) кохана дружина, дорослий син, маленька дочка б) кохану дружину, дорослого сина, маленьку дочку в) коханої дружини, дорослого сина, маленької дочки</p>
<p>7. На четвертому поверсі розташована ... . 8. Нові столи та стільці стоять ... 9. Викладач іде на урок ... . 10. Кабінет декана недалеко від ...</p>	<p>а) велика аудиторія б) у велику аудиторію в) великої аудиторії г) у великій аудиторії</p>
<p>11. На першому курсі навчається ... . 12. ... є ноутбук. 13. Він розповідав ... . 14. Учора ми бачили... .</p>	<p>а) мого українського друга б) мій український друг в) про мого українського друга г) у мого українського друга</p>
<p>15. Родина Ахмеда живе у Катарі. Він приїхав ... .</p>	<p>а) з Катару б) у Катарі в) у Катар</p>

16. Ми ходили до бібліотеки. Ми прийшли	а) у бібліотеку б) у бібліотеці в) з бібліотеки
17. Друзі були на зборах. Вони прийшли	а) на збори б) на зборах в) зі зборів
18. Це Алі. ... є три сестри.	а) він б) його в) у нього
19. ... немає часу.	а) ми б) у нас в) про нас
20. Студенти приїхали до <u>Полтави</u> у листопаді. ... приїхали студенти?	а) звідки б) де в) куди
21. Подруга <u>Ахмеда</u> працює у супермаркеті. ... подруга працює у супермаркеті?	а) чия б) кого в) хто г) яка
22. Ми прийшли з <u>університету</u> додому о 15 годині. ... ви прийшли о 15 годині?	а) куди б) звідки в) коли
23. Урок <u>хімії</u> буде завтра. ... урок буде завтра?	а) який б) чий в) чого
24. На парі не було <u>Марії та Алі</u> . ... не було на парі?	а) чого б) кого в) хто
25. У брата немає <u>нового</u> телефона. ... телефона немає у брата?	а) чий б) який в) якого г) чийого
26. Ми знаємо історію ... країни.	а) наша б) нашого в) нашої
27. У мого батька багато роботи .... батька багато роботи?	а) чия б) чий в) у чиєї г) у чийого

28. Аптека розташована в будівлі ... великого супермаркету.	а) цієї б) цього в) у цього
29. Я не знаю ... студентки.	а) цієї б) цю в) цього г) у цієї
30. У підручнику немає цього завдання. ... завдання немає у підручнику?	а) яке б) якої в) якого г) у якого
31. В Оксани немає червоної сукні. ... сукні немає у Оксани?	а) якої б) яку в) якого г) у якої
32. Учора я ... з університету о 17 годині.	а) йду б) ходив в) прийшов
33. Завтра мій друг ... до Харкова.	а) піде б) поїде в) приїхав
34. Він повертається ... поліклініки ... лікаря.	а) з, від б) від, з в) в, до
35. Алі їздив ... Одеси ... друзів.	а) з, від б) в, у в) до, до
36. Сьогодні у нас три	а) пара б) пари в) пар
37. У Полтаві ... парків.	а) 1 б) 4 в) 11
38. Скільки ... у лютому?	а) дня б) дні в) днів
39. Брат народився	а) сьоме березня б) сьомого березня в) у сьоме березня
40. Молоко коштує	а) 25 гривень б) 25 гривня в) 25 гривні

КЛЮЧІ ДО ТЕСТІВ

Тестові завдання до розділу «Місцевий відмінок»

Тест №1

1б, 2в, 3б, 4а, 5в, 6б, 7а, 8б, 9в, 10а, 11в, 12б

Тест №2

1б, 2б, 3а, 4б, 5б, 6а, 7б, 8а, 9б, 10б, 11а, 12б

Тест №3

1в, 2в, 3а, 4б, 5а, 6в, 7б, 8в, 9а, 10в, 11б, 12б

Підсумковий тест до розділу «Місцевий відмінок»

1в, 2б, 3г, 4а, 5г, 6а, 7г, 8в, 9б, 10б, 11г, 12б, 13в, 14б, 15в, 16а, 17б, 18а, 19г, 20д, 21в, 22б, 23а, 24б, 25в, 26в, 27а, 28б

Тестові завдання до розділу «Знахідний відмінок»

Тест №1

1б, 2а, 3а, 4б, 5а, 6б, 7б, 8б, 9а, 10б, 11б, 12а

Тест №2

1в, 2а, 3б, 4б, 5в, 6а, 7б, 8в, 9б, 10б, 11в, 12а

Тест №3

1в, 2а, 3б, 4в, 5а, 6в, 7б, 8б, 9а, 10в, 11а, 12б

Тест №4

1б, 2а, 3в, 4а, 5б, 6а, 7в, 8в, 9б, 10в, 11а, 12б, 13а, 14б

Тест №5

1б, 2а, 3в, 4б, 5а, 6в, 7б, 8а, 9в, 10б, 11в, 12а

Підсумковий тест до розділу «Знахідний відмінок»

1б, 2а, 3б, 4в, 5в, 6а, 7б, 8а, 9б, 10в, 11а, 12б, 13а, 14в, 15а, 16б, 17в, 18б, 19в, 20б, 21а, 22б, 23в, 24б, 25г, 26б, 27в, 28а, 29в, 30а, 31в, 32б, 33в, 34б, 35г, 36в, 37в, 38б, 39а, 40д, 41г, 42б

Тестові завдання до розділу «Родовий відмінок»

Тест №1

1б, 2в, 3б, 4а, 5в, 6в, 7б, 8а, 9в, 10в, 11б, 12в

Тест №2

1б, 2а, 3б, 4в, 5в, 6б, 7а, 8в, 9б, 10а, 11в, 12г

Тест №3

1в, 2б, 3а, 4б, 5в, 6б, 7а, 8в, 9б, 10б, 11в, 12а

Тест №4

1б, 2а, 3б, 4в, 5а, 6а, 7б, 8в, 9б, 10б, 11а, 12в

Тест № 5

1а, 2в, 3б, 4а, 5б, 6б, 7в, 8б, 9в, 10г, 11а, 12в

Підсумковий тест до розділу «Родовий відмінок»

1б, 2а, 3в, 4в, 5б, 6в, 7а, 8г, 9б, 10в, 11б, 12г, 13в, 14а, 15а, 16в, 17в, 18в, 19б, 20в, 21а, 22б, 23а, 24б, 25в, 26в, 27г, 28б, 29а, 30в, 31а, 32в, 33б, 34а, 35в, 36б, 37в, 38в, 39а, 40а

Навчальне видання

Богиня Лариса Вікторівна

Іотова Ірина Миколаївна

Маджар Наталія Миколаївна

Савицька Тетяна Володимирівна

**УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА
ДОВІДКОВІ МАТЕРІАЛИ Й ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ
БАЗОВИЙ КУРС. ВІДМІНКОВИЙ КОНЦЕНТР
Частина I**

Друкується в авторській редакції
Коректура авторська